

# Indledning

Dansk økonomi er nu igen ved at finde fodfæste efter tilbageslaget ovenpå den internationale krise. Væksten er vendt tilbage, og arbejdsmarkedet har stabiliseret sig efter det kraftige fald i den private beskæftigelse. Sammenlignet med andre lande er ledigheden i Danmark fortsat lav og betydeligt lavere end ventet hidtil.

Det begyndende opsving i dansk økonomi skal ses i sammenhæng med den række af initiativer, der er taget for at understøtte dansk økonomi under krisen. Finanspolitikken er lempet med mere end 65 mia. kr. fra 2008 til 2010.

## Boks 1. Hovedlinjer i den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010

- **Markant løft af de offentlige investeringer.** Investeringsløftet er bredt sammensat. Der investeres i veje og jernbaner, i bedre fysiske rammer i dagtilbud, folkeskoler og på ældreområdet, i en ny og moderne sygehusstruktur samt et teknologisk løft af universiteternes laboratorier.
- **Lavere skat på arbejde.** Skatten på arbejde er sat ned i 2009 og især i 2010. Finansieringen indfases mere gradvist og på sigt er skattereformen fuldt finansieret. Sammen med frigivelsen af midlerne i SP-ordningen bidrager skattepolitikken til at styrke familiernes købekraft og væksten og skabe tryghed om familiernes økonomi.

Den ekspansive krisepolitik har virket. Sammen med ekstraordinært lave renter har den ekspansive økonomiske politik bidraget til at holde hånden under væksten og beskæftigelsen.

Denne indsats har været mulig, fordi vi i de gode år havde sikret store offentlige overskud, så den offentlige nettogæld var ude af verden, da krisen ramte.

## Boks 2. Virkninger af den ekspansive økonomiske politik og lavere renter

- **Aktiviteten.** Samlet skønnes aktivitetsniveauet i 2011 at blive styrket med 5¾ pct. af BNP som følge af den økonomiske politik i 2009-2011 samt virkningen af lavere renter siden 2008.
- **Beskæftigelsen.** Samlet skønnes beskæftigelsen at være knap 125.000 personer højere i 2011, end den ville have været uden den førte økonomiske politik og lavere renter.

Det gryende opsving i dansk økonomi understøttes af flere forhold. Erhvervs- og forbrugertilliden er vendt tilbage, boligmarkedet er stabiliseret, og privatforbruget er på vej op. Samtidig er det moderate internationale opsving med til at understøtte dansk eksport og dermed væksten.

### Boks 3. Bedre konjunkturodsigter

- **Moderat, men tiltagende vækst.** BNP voksede med 3¾ pct. fra 2. kvartal i 2009 til 2. kvartal 2010. I *Økonomisk Redegørelse* fra august skønnes BNP-væksten til 1,8 pct. i 2011, og de seneste oplysninger peger på, at væksten kan blive større i år end hidtil ventet.
- **Større vækst på danske nærmarkeder.** Væksten i Tyskland, Sverige, Holland og til dels England, som er blandt Danmarks største eksportmarkeder, har været overraskende stærk i første halvår af 2010.
- **Mere selv bærende vækst.** Væksten ventes gradvist at blive mere selv bærende med større bidrag fra investeringer, eksport og privat forbrug. Det giver plads til i 2011 at begynde tilbage- trækningen af den markante finanspolitiske ekspansion under krisen.
- **Boligmarkedet er stabiliseret.** Boligpriserne er steget det seneste år – især i storbyområderne. Det sætter skub i privatforbruget, boliginvesteringerne mv. og styrker den finansielle stabilitet.
- **De danske husholdninger ser mere lyst på fremtiden.** Forbrugertilliden har rettet sig og ligger over et historisk gennemsnit.
- **Mindre stigning i ledigheden end ventet.** Langtidsledigheden og ungdomsledigheden er mindre i Danmark end i de fleste andre lande. Ledigheden forventes at begynde at falde i 2011.

Som følge af krisen er store offentlige overskud vendt til underskud. Alene i år ventes underskuddet at udgøre omkring 80 mia. kr. Det er konsekvensen af faldet i den private beskæftigelse og den resolute krisepolitik i 2009 og 2010.

Det er uomgængeligt, at de offentlige underskud skal bringes ned, så tilliden til og troværdigheden om finans- og fastkurspolitikken fastholdes. Prisen for svigtende tillid er høj og kontant, som vi så i foråret, hvor en række lande blev ramt af finansiell uro på grund af usikkerhed om den politiske vilje til at sikre en sund økonomi.

Finansiell uro som følge af store offentlige underskud og stigende gæld kan presse renterne op. Det vil blandt andet forringe jobmulighederne og svække boligernes økonomi. Samtidig vil de offentlige renteudgifter stige og gradvist fortrænge andre offentlige udgifter på fx velfærdsområderne.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er fast besluttet på at sikre en sund økonomi i Danmark, så risikoen for finansiell uro og stigende renter begrænses. Det var baggrunden for *Aftale om genopretning af dansk økonomi* fra maj 2010. Med aftalen er der besluttet en klar og helt konkret plan for genopretningen af den offentlige økonomi gennem tiltag for godt 24 mia. kr. over de næste tre år. Dermed indfries den henstilling, Danmark modtog fra EU den 13. juli, om en finanspolitisk stramning på i alt 1½ pct. af BNP i 2011-2013.

Genopretningen af den offentlige økonomi er ikke en særskilt dansk udfordring. Stort set alle andre EU lande er eller skal i gang med at genoprette de offentlige finanser, og de fleste lande har modtaget henstillinger fra EU om væsentlig større stramninger end Danmark. Det skyldes, at vi i Danmark mødte krisen med relativt stærke offentlige finanser.

## **Aftalens hovedindhold**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne har med aftalen om finansloven for 2011 prioriteret en række områder, herunder blandt andet:

- Nye vækstinitiativer
- Sæt kommunerne fri – forsøg med frikommuner
- Ny Kræftplan III
- Plads til flere unge i uddannelse
- Modernisering af reglerne for familiesammenføring – nye krav om integrationsrelevante kvalifikationer
- Målrettet indsats mod ghettoer

## Fornyset vækst i Danmark

Der er siden 2001 iværksat en ambitiøs vækstpolitik med fokus på at understøtte erhvervslivets konkurrenceevne. Der er investeret massivt i forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri, og der er løbende gennemført reformer på skatte- og overførselsområdet, ligesom erhvervslovgivningen er moderniseret, og de administrative byrder er lettet. Det bidrager til at gøre det mere attraktivt at investere og skabe arbejdspladser i Danmark.

### Boks 4. Indsatser og resultater

- **Investeringer i viden.** Med velfærds- og globaliseringsaftalerne fra 2006 indføres et løft på 10 mia. kr. til investeringer i forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri fra 2007 til 2012.
- **Lavere skat på den sidst tjente krone.** Skatten på den sidst tjente krone er reduceret med 5-10 pct.-point for stort set alle lønmodtagergrupper, så arbejdsudbuddet øges, og tilskyndelsen til at uddanne sig eller på anden vis yde en ekstra indsats styrkes.
- **Tilbageføringsreform.** Med Velfærdsaftalen fra 2006 blev der gennemført en ambitiøs tilbageføringsreform, som skønnes at styrke beskæftigelsen med op mod 10 pct. i 2040.
- **Arbejdsmarkedsreformer.** En række arbejdsmarkedsreformer, herunder dagpengereformen i genopretningsaftalen, styrker jobsøgningen og tilskyndelsen til at arbejde.
- **Lavere selskabsskat.** Selskabsskatten er sat ned fra 30 til 25 pct. for at skabe investeringer, højere produktivitet og et mere robust skattegrundlag i en stadig mere globaliseret verden.
- **Erhvervspakke.** For at understøtte vækst og eksport er der gennemført en målrettet indsats for at forbedre finansieringsmulighederne mv. for små og mellemstore virksomheder.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne lægger stor vægt på at skabe gode vilkår for fornyet vækst efter krisen. Forligspartierne er derfor enige om at gennemføre en række nye initiativer, som bidrager til at styrke væksten i hele Danmark.

### Boks 5. Nye initiativer i finanslovaftalen for 2011

- **Risikovillig kapital.** Staten vil indgå en aftale med pensionssektoren om at styrke markedet for risikovillig kapital med op til 10 mia. kr.
- **Iværksætterskat.** Beskatningen af noterede porteføljeaktier justeres for at forbedre mulighederne for tilførsel af kapital og ekspertise til nystartede vækstvirksomheder.
- **Turismeerhvervene.** Momslettelse på hotelydelser, højere bundfradrag ved udlejning af sommerhuse og etablering af et Videncenter for Kystturisme styrker turismeerhvervene.
- **Multimedieskat.** Multimedieskatten halveres for den ene ægtefælle i de husstande, hvor begge ægtefæller har arbejdsgiverbetalte multimedier.
- **Forskerskat.** Bruttoskatteordningen omlægges for at gøre det lettere at tiltrække højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, så danske virksomheders konkurrenceposition styrkes.
- **Ny motorvej mellem Holstebro og Herning.** Med motorvejen udbygges infrastrukturen i Vestjylland til gavn for væksten og beskæftigelsen i området.
- **Forskning og udvikling.** Fordelingen af midlerne i globaliseringsreserven til forskning, innovation mv. understøtter vækst gennem viden og fremmer virksomhedernes investeringslyst.

## Risikovillig kapital til iværksættere og små og mellemstore virksomheder

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil i samarbejde med pensionssektoren styrke markedet for risikovillig kapital med op til 10 mia. kr.

Iværksættere og små og mellemstore virksomheder oplever efter finanskrisen at blive begrænset i deres vækst- og udviklingsaktiviteter på grund af manglende adgang til kapital. Det skader virksomhedernes vækstmuligheder og dermed beskæftigelsen.

For få nye vækstvirksomheder er en af de udfordringer, som Vækstforum har peget på. Iværksættere og små og mellemstore virksomheder er centrale for at få skabt vækst og nye arbejdspladser i den private sektor, og deres adgang til risikovillig kapital skal derfor forbedres.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er på den baggrund enige om, at staten kan indgå en aftale med pensionssektoren om, at der i et samarbejde mellem pensionsinstitutter og staten stilles yderligere mindst 5 mia. kr. til rådighed som risikovillig kapital for iværksættere og små og mellemstore virksomheder. Formålet er, at flere nye og mindre virksomheder med vækstmuligheder kan realisere deres potentiale og skabe nye jobs i Danmark.

Som led i en aftale med pensionssektoren forpligter staten sig til at etablere tre låne- og kautionsordninger:

- **Vækstlån**, som er små lån til iværksættere med relativ høj risikoprofil
- **Vækstkaution 3**, som er en udvidelse af den eksisterende Vækstkautionsordning til lidt større lån til små og mellemstore virksomheder med en lavere risikoprofil
- **Mezzaninkautions**, som er kaution for ansvarlig lånekapital til små og mellemstore virksomheder, der ikke er klar til at modtage egenkapital.

De tre statslige ordninger tilvejebringer lånefinansiering for i alt 2¼ mia. kr. Ordningerne skal understøtte afkastet af den risikovillige kapital og skønnes at indebære et tab for staten på op mod 250 mio. kr. i alt i 2011-2015.

De nye investerings- og låneordninger vil tiltrække yderligere privat kapital, og markedet for risikovillig kapital ventes dermed samlet at blive styrket med omkring 10 mia. kr. Den endelige udmøntning sker efter konsultation med forligspartierne.

## Unoterede porteføljeaktier (iværksætterskat)

Som en del af *Aftale om Forårspakke 2.0* blev der indført en enklere og mere ensartet beskatning af selskabers udbytter og aktieavancer. Med de nye regler er afkastet af aktier skattefrit, når ejeren af aktierne ejer mere end 10 pct. af aktierne i et andet selskab. Ejer selskabet mindre end 10 pct. ("porteføljeaktier"), beskattes afkastet fuldt ud, og der er fradrag for tab. Dermed beskattes udbytter og aktieavancer af porteføljeaktier på samme måde, som hvis der var tale om obligationer.

Med henblik på at forbedre mulighederne for tilførsel af kapital og ekspertise til nystartede vækstvirksomheder er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at indføre en særlig ordning, hvor afkastet af selskabers unoterede porteføljeaktier under visse omstændigheder er skattefri for nye investeringer i små og mellemstore virksomheder, der er nystartede og stadig er i vækstfasen. Kapitaltilførslen foretages inden for rammerne af EU's retningslinjer for statsstøtteleft.

Initiativet skønnes på sigt at indebære et provenutab på i størrelsesordenen 70 mio. kr. årligt.

### **Forøgelse af fradrag for moms på hotelydelser**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at forbedre turisterhvervets konkurrencevilkår.

Til en start er forligspartierne enige om at styrke danske hotellers konkurrenceevne over for konkurrenter i nabolandene ved at øge erhvervslivets mulighed for at fradrage momsudgiften på overnatninger, der bliver afholdt i erhvervsmæssig sammenhæng.

I langt de fleste sammenhænge har momspligtige erhverv fuldt fradrag for moms på afholdte udgifter. Efter gældende regler kan momspligtige erhverv dog kun fradrage 25 pct. af momsudgiften på hotel- og restaurationsydelser.

Forligspartierne er på den baggrund enige om at øge erhvervenes fradrag for moms til 50 pct. ved overnatninger i erhvervsmæssig sammenhæng for at tilnærme vilkårene for danske hoteller mv. til vilkårene i udlandet. Initiativet reducerer herudover tilskyndelsen til, at danske virksomheder lægger fx konferencer i vores nabolande. Den samlede momslettelse for erhvervslivet skønnes at udgøre 180 mio. kr. årligt.

Initiativet skønnes at indebære et provenutab på 110 mio. kr. årligt.

### **Højere bundfradrag ved udlejning af sommerhuse**

Med aftalen om finansloven for 2010 mellem regeringen og Dansk Folkeparti blev bundfradraget ved beregning af den skattepligtige indtægt ved udlejning af sommerhus hævet fra 7.000 kr. til 10.000 kr.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om med virkning fra 2011 at forhøje bundfradraget yderligere fra 10.000 kr. til 20.000 kr. for sommerhusejere, der udlejer deres sommerhus gennem et udlejningsbureau. Samtidig er forligspartierne enige om at etablere en obligatorisk indberetningsordning for udlejningsbureauerne af udlejernes lejeindtægter.

Forhøjelsen af bundfradraget vil gøre det mere attraktivt at udleje feriehus, så sommerhusudlejningen og omsætningen i turismeerhvervet øges.

## **Videncenter for Kystturisme**

For at styrke rammerne for innovation og viden om nye vækstmuligheder inden for kystturisme er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at etablere et Videncenter for Kystturisme i Hvide Sande i Ringkøbing-Skjern kommune.

Videncenteret etableres som et forskningscenter i samarbejde mellem Ringkøbing-Skjern Kommune og turismeerhvervene i kommunen samt øvrige kommunale og regionale aktører.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2011, 3 mio. kr. i 2012 og 4 mio. kr. årligt i 2013-2014 som statslig medfinansiering af videncenteret.

## **Ægtefællerabat for multimedieskatten**

Med *Aftale om Forårspakke 2.0* blev skattereglerne for personalegoder moderniseret gennem indførelsen af multimedieskatten. Typisk vil værdien af fri telefon, en computer med tilhørende internetforbindelse eller begge dele overstige udgifter til multimedieskatten. Det gælder dog ikke nødvendigvis for ægtepar, hvor begge betaler multimedieskat.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om at halvere multimedieskatten for den ene ægtefælle i de husstande, hvor begge ægtefæller har arbejdsgiverbetalte multimedier. Konkret udformes skatterabatten således, at det skattepligtige multimediebeløb reduceres med 25 pct. for begge ægtefæller, når begge ægtefæller beskattes. Det svarer til en halvering af skattebetalingen for den ene ægtefælle i forhold til de nugældende regler.

Initiativet indebærer et provenutab på ca. 100 mio. kr. årligt.

## **Bruttoskatteordningen for forskere og nøglemedarbejdere**

Bruttoskatteordningen letter danske virksomheders muligheder for at rekruttere kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at gøre ordningen enklere og forbedre mulighederne for at tiltrække udenlandske eksperter til opgaver, der varer mere end 3 år. Flere højt kvalificerede medarbejdere er med til at styrke danske virksomheders konkurrenceposition i en stadig mere global verden og dermed øge vækstmulighederne i dansk økonomi.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om, at det skal være muligt at anvende ordningen i 5 år til en skattesats på 26 pct. I dag betales 25 pct., hvis ordningen anvendes i højst tre år, eller 33 pct., hvis ordningen anvendes i op til 5 år. I det nye enstrengede system bortfalder dermed også behovet for efterbeskatning for dem, der vælger at arbejde i Danmark i 4 eller 5 år.

En del danskere, der vender hjem til Danmark efter en årrække i udlandet, benytter sig i dag af bruttoskatteordningen. Flere af dem ville være kommet hjem under alle omstændigheder.

For at sikre en tilstøt brug af ordningen er forligspartierne enige om at øge karantæneperioden for hjemvendte danskere. Fremover kan bruttoskatteordningen kun anvendes af personer, der ikke har været skattepligtige i Danmark inden for de seneste 10 år mod 3 år i dag. Initiativet skønnes at være provenuneutralt.

Initiativet drøftes med forligspartierne bag Jobplanen.

### **Rekruttering af højt kvalificeret arbejdskraft fra fx USA, Canada og Australien**

Undersøgelser har peget på, at nogle af de andre nordiske lande i højere grad end Danmark er i stand til at tiltrække personer med videregående uddannelse, herunder personer beskæftiget med forskning eller forskningslignende arbejde.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er på den baggrund enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal arbejde for at styrke danske virksomheders rekrutteringsevne i forhold til højt kvalificeret arbejdskraft og komme med forslag til målrettede rekrutteringsinitiativer i forhold til enkeltlande, fx USA, Canada og Australien.

### **Øget afgift af varmeproduktion fra kraftvarme**

Varme, som produceres sammen med el på kraftvarmeverker, understøttes i afgiftssystemet i forhold til varmeproduktion, der ikke produceres i kombination med el. I afgiftssystemet sker begunstigelsen ved, at kraftvarmefordelen reducerer afgiftsgrundlaget for afgiften på varme fra kraftvarmeproduktion.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at justere reglerne for opgørelse af afgift på varme produceret i samspil med el (kraftvarme), således at afgiften af varme produceret ved kraftvarme øges. Tiltaget vil bidrage til at reducere det endelige energiforbrug og til opfyldelsen af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til at øge andelen af vedvarende energi. De nye regler træder i kraft 1. juni 2011.

Samlet set indebærer initiativet et varigt merprovenu på 110 mio. kr. årligt.

### **Registreringsafgift på færdselsskadede biler**

Når en bil bliver skadet ved et færdselsuheld, skal den enten repareres eller skrottes og erstattes af en anden bil. Som følge af registreringsafgiften vil det ofte bedre kunne betale sig at udbedre skaderne på bilen frem for at anskaffe sig en anden bil, selv om dette ikke er samfundsøkonomisk rentabelt.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er på den baggrund enige om at stramme reglerne for registreringsafgift af færdselsskadede biler med henblik på at



begrænse omfanget af reparationer, der alene foretages af afgiftsmæssige hensyn. Fremover skal der betales registreringsafgift, når udgiften til udbedring af skaden udgør mere end 65 pct. af bilens værdi før skaden mod tidligere 75 pct.

Forligspartierne er samtidig enige om, at forsikringselskaberne skal give bilejere tilbud om kontant erstatning som alternativ til reparation, hvis udgiften hertil udgør mere end 55 pct. af bilens værdi før skaden mod tidligere 65 pct. Desuden forøges bagatelgrænsen for ordningen fra de nuværende 15.000 kr. til 25.000 kr.

Initiativet ventes at tilvejebringe et varigt merprovenu på 120 mio. kr. årligt.

### **Gebyr ved stiftelse og ændring af aktie- og anpartsselskaber**

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skønnes at have direkte udgifter på i størrelsesordenen 50 mio. kr. til drift mv. af selskabsregistre. Der opkræves i dag ikke gebyrer i forbindelse med oprettelse eller ændring af et aktie- eller anpartsselskab.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at introducere gebyrer på stiftelse, ændring og genoptagelse af aktie- og anpartsselskaber med henblik på at finansiere de direkte udgifter, der knytter sig til selskabsregistre.

Initiativet ventes at tilvejebringe et merprovenu på 50 mio. kr. årligt.

### **Nedsættelse af afgiften på mættet fedt**

I *Aftale om Forårspakke 2.0* indgår en afgift på mættet fedt. Som led i *Serviceeftersyn af Forårspakke 2.0* er det desuden besluttet at udvide grundlaget for afgiften på mættet fedt til også at omfatte kød samt at undersøge muligheden for at forhøje vinafgiften.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er i forlængelse heraf enige om at reducere afgiften på mættet fedt fra 14 kr. pr. kilo til ca. 13 kr. pr. kilo. Provenutabet herved dækkes ved at sætte vinafgiften op, så afgiften på vin svarer til afgiften på øl målt i forhold til alkoholindholdet.

### **Ny motorvej mellem Holstebro og Herning**

For at sikre den nødvendige infrastruktur i hele landet og skabe gode forbindelser fra alle landsdele til det overordnede vejnet er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afsætte i alt 2,5 mia. kr. til udbygning af strækningen mellem Holstebro og Herning til motorvej og til etablering af en opkobling fra statsvejnettets rute 18 og 15 til det kommende akutsygehus i Gødstrup.

Forligspartierne er endvidere enige om, at anlægsudgiften på 2,5 mia. kr. vil blive finansieret ved provenu fra salg af statslige aktiver. Finansieringen forudsættes tilvejebragt i takt med etableringen af projektet frem mod anlæggets forventede åbning.

Forligspartierne noterer sig, at projektet forventes at kunne påbegyndes i 2013 efter udarbejdelse af VVM-redegørelse og vedtagelse af anlægslov. Motorvejen og forbin-

delsen til Gødstrup vil forventeligt kunne åbne i 2018. Ved projektets færdiggørelse vil der være motorvej på hele strækningen fra Holstebro til Vejle.

### **Pulje til nedrivning af stærkt misligholdte huse på landet**

Det skal være attraktivt at bo i alle dele af landet. I nogle dele af landet påvirkes bosætningen imidlertid negativt af eksempler på stærkt misligholdte huse mv. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der særligt i visse landdistriktsområder er behov for at opprioritere indsatsen for at forbedre det samlede fysiske miljø.

På finansloven for 2010 er der afsat en pulje på 150 mio. kr. i 2010 til at understøtte kommunernes indsats for at styrke bosætningen i landdistrikterne. Med puljen er der ydet tilskud til kommunernes indsats blandt andet til opkøb af private ejendomme med henblik på nedrivning og reovering og til oprydning. Kommunerne har anmodet om at videreføre en del af bevillingen på 150 mio. kr. ind i 2011, hvilket er imødekommet.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte en ny pulje på 100 mio. kr. i 2011 til at videreføre indsatsen. Kommunerne skal medfinansiere 30 pct. af projektsummen, således at der med den afsatte pulje er 143 mio. kr. til rådighed. Hertil kommer de videreførte midler fra 2010. Puljen målrettes medfinansiering af indsatsen i kommuner i yderområderne.

### **Fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling**

Regeringen har indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling i 2011 og 2012. Med aftalen er forligspartierne enige om at udmønte i alt 1.398 mio. kr. i 2011 og 263 mio. kr. i 2012 til forskning og udvikling fra globaliseringspuljen.

Forligspartierne er enige om at udmønte forskningsmidlerne på en måde, der understøtter vækst gennem viden og fremmer virksomhedernes investeringslyst. Midlerne er således med til at sikre, at Danmark fortsat har en optimal vidensbase og de forskningsmæssige styrkepositioner, der er nødvendige for at skabe fremgang i beskæftigelsen og velstanden.

Der afsættes 400 mio. kr. i 2011 og 263 mio. kr. i 2012 til basisforskning på universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Til strategiske forskningsprogrammer inden for blandt andet energi, sundhed og fødevarer afsættes 767 mio. kr. i 2011 og til udvikling af forskertalenter 100 mio. kr. i 2011. Der afsættes desuden 131 mio. kr. i 2011 til at bringe forskningsinstitutionernes viden ud til erhvervslivet.

### **Handlingsplan for offensiv global markedsføring**

Udlandets kendskab til Danmarks styrker og kompetencer er centralt for dansk eksport og for at kunne tiltrække udenlandske investeringer, turister og talenter, så mulighederne for vækst og beskæftigelse i Danmark styrkes.

Regeringen har på den baggrund indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om videreførelse af handlingsplanen for en offensiv global markedsføring i 2011 og 2012. Med handlingsplanen videreføres arbejdet med at skabe et klart og positivt billede af Danmark i udlandet, så vi står stærkt i den globale konkurrence om talenter, turister, investeringer og markedsandele.

Med handlingsplanen udmøntes i alt godt 209 mio. kr. til blandt andet Fonden til markedsføring af Danmark, fastholdelse og tiltrækning af højtuddannet udenlandsk arbejdskraft og kvalificerede internationale studerende samt en styrket indsats for fremme af turisme, eksport og investeringer.

### **Forlængelse af erhvervspakke for små og mellemstore virksomheder**

For at styrke små og mellemstore virksomheders muligheder for finansiering mv. til vækst eller eksport er regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance enige om at forlænge den målrettede, midlertidige *Erhvervspakke for små og mellemstore virksomheder* til 2011 inden for de allerede afsatte økonomiske rammer. Samtidig justeres erhvervspakken ved at afsætte ekstra midler i 2011 til styrket eksportfremme og kom-i-gang-lån.

### **Udmøntning af midler fra Fornyelsesfonden**

Med *Aftale om fordeling af globaliseringsreserven til innovation og iværksætterier mv. 2010-2012* mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre blev der afsat i alt 760 mio. kr. i 2010-2012 til Fonden til grøn omstilling og erhvervsmæssig fornyelse (Fornyelsesfonden).

Fornyelsesfonden skal bidrage til at skabe øget vækst, beskæftigelse og eksport primært inden for grøn teknologi og velfærdsområdet – særligt i små og mellemstore virksomheder – samt støtte erhvervsmæssig omstilling i hårdt ramte områder.

Forligspartierne bag globaliseringsaftalen godkendte den 6. oktober 2010 fondsbestyrelsens handlingsplan for anvendelse af midlerne i 2011 med følgende vejledende fordeling i 2011:

- 60 mio. kr. til innovation inden for grøn teknologi og velfærdsområdet.
- 90 mio. kr. til markedsmodning af grønne løsninger.
- 55 mio. kr. til markedsmodning af velfærdsløsninger.
- 50 mio. kr. til erhvervsmæssig omstilling i hårdt ramte områder.

## Afbureaukratisering – forbedringer af borgernær service

Mindre bureaukrati har betydning både for borgerne og for medarbejderne i den offentlige sektor. Borgerne skal opleve en smidig og velfungerende offentlig sektor. De ansatte skal opleve, at de kan bruge mere tid på kerneopgaverne, og de offentlige ledere skal have størst muligt råderum til at træffe egne beslutninger.

### Boks 6. Indsatser og resultater

- **Afbureaukratisering i kommunerne.** Som en del af finanslovaftalen for 2010 blev det besluttet at gennemføre en lang række konkrete forenklinger af statslige regler med henblik på afbureaukratisering i kommuner og regioner. Der er frigjort ressourcer til borgernær service i kommunerne og regionerne fra 2011 svarende til knap 500 mio. kr.
- **Udfordringsretten.** Der er pr. november 2010 indkommet ca. 600 ansøgninger fra kommuner og regioner om dispensation fra statslige regler, hvoraf omkring halvdelen er imødekommet. Initiativet er derfor blevet forlænget til 2013.
- **Mere tid til velfærd II.** Regeringen vil i 2011 fremlægge en ny afbureaukratiseringsplan – Mere tid til Velfærd II – med flere forslag til forenklinger af statslige regler og krav. Som noget nyt inddrages miljøområdet i indsatsen, ligesom snitflader på tværs af kommunale serviceområder vil være i fokus.
- **En borgervendt offentlig sektor.** Regeringen vil i 2011 fremlægge en plan, som skal nedbringe borgernes bøvler i mødet med den offentlige sektor, herunder indføre bagatelgrænser for, hvornår det offentlige rejser krav mod en borger.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at fastholde ambitionen i Kvalitetsreformen om fortsat at udvikle de måder, hvormed den offentlige sektor leverer borgernær service, herunder gennem afbureaukratisering. Forligspartierne er blandt andet enige om et nyt og meget vidtgående initiativ om at sætte fem udvalgte kommuner fri for stort set al statslig regulering for at hente inspiration til at nytænke statslig regulering og kommunal opgavetilrettelæggelse.

### Boks 7. Nye initiativer i finanslovaftalen for 2011

- **Forsøg med frikommuner.** Forsøg med frikommuner som en måde at afdække konsekvenserne af statslige regler og få inspiration til fremadrettet at nytænke opgavetilrettelæggelsen.
- **Styrkelse af udfordringsretten.** For at give kommunernes flere muligheder for at igangsætte forsøg under udfordringsretten indarbejdes flere forsøgshjemler i lovgivningen.
- **Kommission om livskvalitet og selvbestemmelse i plejebolig og hjem.** Arbejde og dagligdag på plejehjem og i plejeboliger skal tilrettelægges med henblik på at understøtte de ældres livskvalitet og selvbestemmelse. Nærvær og respekt for det enkelte menneske skal vægtes højt.

### Sæt kommunerne fri – forsøg med frikommuner

Der er siden 2001 gennemført en række initiativer for at sikre større rum for lokal prioritering og nytænkning i kommunernes opgaveløsning. Eksempler herpå er fri-

hedsbrevet fra 2002, udfordringsretten fra 2008 og afbureaukratiseringsplanen ”Mere tid til velfærd” fra 2009.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der skal ske en markant udvidelse af afbureaukratiseringsindsatsen i kommunerne. Det vil frigøre ressourcer, der i dag går til administration, så de i stedet kan anvendes fleksibelt til mere service til borgerne.

### **Færre krav og mere frie rammer**

Forsøg med frikommuner er en lejlighed til at afdække konsekvenserne af statslige regler og krav og dermed give inspiration til at justere disse. Det er samtidigt en god måde at afprøve nye styrings- og ledelsesformer i kommunerne. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om fra 2012 at gennemføre et forsøg med fem frikommuner.

Frikommuneforsøget skal sikre udvikling og afprøvning af helt nye måder at styre og tilrettelægge den borgernære service på. Forsøget skal gøre op med unødvendige proceskrav og dokumentation baseret på sædvane. Den kommunale kerneydelse skal være i centrum for styringen og skabe øget fagligt rum i opgaveløsningen. Det giver borgerne en bedre kvalitet i den offentlige service.

Det indgår derfor som ét aspekt i frikommuneforsøget at skabe forøget rum for politisk ledelse, hvor fokus er på borgernes behov og høj faglig kvalitet. Det gælder eksempelvis i ældreplejen, hvor hverdagen bedre skal kunne tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte ældres behov, ønsker og livssituation.

Forsøget skal også inspirere kommunerne til nye interne organiserings- og ledelsesformer. Frikommunerne kan fx gøre op med en topstyret organisering med mange ledelseslag, der indskrænker den enkelte leders rum for ledelse. Samtidig kan den enkelte pædagog, sosu-assistent og lærers mulighed for at iværksætte innovative og effektive indsatser i samarbejdet med borgerne styrkes.

### **Repræsentative kommuner**

De kommuner, der deltager i frikommuneforsøget, skal have varierende størrelse og forskellig geografisk placering. Der udarbejdes et konkret forslag til, hvordan forsøg med frikommuner kan indrettes, herunder fastlæggelse af kommunernes økonomi i perioden.

Forslaget skal foreligge i foråret 2011 forud for forhandlingerne om kommunerne økonomi for 2012 og med henblik på fremsættelse af lovforslag i 2011. Forsøget evalueres ved dets udløb.

### **Sammenhæng til den øvrige indsats for mindre bureaukrati**

Kommunerne synes generelt at være godt i gang med at tænke nye veje for opgaveløsningen. Det er afgørende, at alle kommuner fastholder fokus på fortsat afbureau-

kratisering og forenkling, herunder også fastholder fokus på den del af forenklingsindsatsen, som ikke vedrører statslige regler.

Med frikommuneforsøgene skabes mulighed for at finde god inspiration til at udvikle det kommunale handlerum yderligere i sammenhæng med de øvrige afbureaukratiseringsinitiativer, herunder udfordringsretten.

Forsøget vil også bidrage til at præcisere og udvikle de ti principper for god decentral styring, som regeringen og KL aftalte i forlængelse af kvalitetsreformen i 2007.

### **Styrkelse af udfordringsretten**

Kommunernes og regionernes ret til at udfordre statslige regler er et centralt omdrejningspunkt for afbureaukratiseringsindsatsen. Regeringen har derfor besluttet at forlænge udfordringsretten til 2013 med en midtvejsevaluering i 2011.

Pr. 1. november 2010 er der indkommet i alt ca. 600 ansøgninger fra kommuner og regioner om dispensation fra statslige regler, hvoraf ca. halvdelen er imødekommet. For at muliggøre endnu flere dispensationsgodkendelser er Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om, at der skal indarbejdes flere forsøgshjemler i eksisterende lovgivning.

### **Kommission om livskvalitet og selvbestemmelse i plejebolig og -hjem**

Arbejdet og dagligdagen på plejehjem og i plejeboliger skal tilrettelægges med henblik på at understøtte de ældres livskvalitet og selvbestemmelse. Nærvær og respekt for det enkelte menneske skal vægtes højt, og der skal ikke være unødvendige regler, der virker som barrierer for indsatsen.

Tilbuddene til ældre på plejehjem og i plejeboliger skal møde de ældre på deres præmisser, så de ældre får mulighed for at leve et aktivt liv og have en meningsfuld hverdag på plejehjemmet og i plejeboligen.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der nedsættes en kommission, som skal undersøge, hvordan man på plejehjem og i plejeboliger kan understøtte de ældres livskvalitet og selvbestemmelse.

Socialministeren udpeger efter aftale med forligspartierne en formand for kommissionen med praktisk erfaring fra ledelse af plejeboliger eller plejehjem samt kommissionens øvrige medlemmer. Kommissionen afrapporterer i efteråret 2011.

## Sundhed

Siden 2001 er det danske sundhedsvæsen tilført betydelige ressourcer. De ekstra midler har betydet et markant løft af kapaciteten på landets sygehuse. Og der er skabt betydelige fremskridt til gavn for patienterne.

Den udvidede kapacitet har blandt andet betydet, at 40 pct. flere patienter blev opereret i 2009 i forhold til 2001. Samtidig er ventetiderne forkortet og bragt ned til et historisk lavt niveau. Herudover er medicinområdet blevet prioriteret højt med årlige løft til indkøb af ny og mere effektiv medicin – ikke mindst på kræftområdet.

### Boks 8. Indsatser og resultater

- **Økonomisk løft.** I 2011 vil sundhedsvæsenet råde over 23 mia. kr. ekstra i forhold til 2001.
- **Flere ansatte.** Der er ansat ca. 3.000 flere læger og ca. 4.000 flere sygeplejersker på sygehuse fra 2001 til 2009.
- **Markant stigning i aktiviteten.** 40 pct. flere er opereret i 2009 end i 2001. Med den fortsat stigende aktivitet på sygehuse er det forventningen, at tallet vil være endnu højere i 2011.
- **Mere og bedre apparatur.** Kapaciteten til scanninger og strålebehandling er øget betydeligt. Antallet af strålekanoner er øget med over 80 pct. siden 2001.
- **Kortere ventetider.** I 2001 var ventetiden 90 dage. I juni 2010 var ventetiden nede på 55 dage.

Med finansloven for 2011 prioriteres et yderligere løft til sundhedsområdet på 2 mia. kr. i 2011. Herudover fortsættes styrkelsen af indsatsen på kræftområdet gennem en ny Kræftplan III.

### Boks 9. Nye initiativer i finanslovaftalen for 2011

- **Ekstra løft i 2011.** Sygehuse, medicin og praksislæger løftes med 2 mia. kr. årligt fra 2011.
- **Kræftplan III.** Kræftindsatsen løftes med 810 mio. kr. i 2011-2014.
- **Flere hospicepladser.** Der sikres finansiering til 42 nye hospicepladser, så det samlede antal pladser kommer op på 250 i 2014.
- **Rehabilitering/genoptræning.** Der afsættes 150 mio. kr. i 2011-2014 til en styrket indsats for rehabilitering/genoptræning.
- **Bedre forebyggelse.** Der afsættes 350 mio. kr. i 2011 fra Forebyggelsesfonden til forebyggelse af nedslidning på arbejdspladsen.
- **Center for Rett syndrom.** Der afsættes ca. 6 mio. kr. årligt fra 2011 til at opretholde Center for Rett syndrom.

De ekstra midler i 2011 er med til at styrke kapaciteten på sygehuse yderligere og giver mulighed for flere behandlinger og anvendelse af ny og mere effektiv medicin.

Samtidig har regionerne styrket fokus på økonomistyringen og prioriteringerne, så der derigennem skabes råderum til mere og bedre sundhed for pengene.

Det ekstra løft til sundhedsområdet i 2011 ligger inden for rammerne af *Aftale om genopretning af dansk økonomi* mellem regeringen og Dansk Folkeparti fra maj 2010. Med genopretningsaftalen skabes således plads til merudgifter på udvalgte områder ved at omprioritere offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. over de kommende tre år. Heraf prioriteres i alt 5 mia. kr. til sundhedsområdet i 2011-2013.

De fortsatte forbedringer på sundhedsområdet ligger i forlængelse af en række grundlæggende ændringer i det danske sundhedssystem, som samlet sikrer rammerne for en fortsat styrkelse af det danske sundhedsvæsen:

- **Ny sygehusstruktur og styrket akuthjælp i hele landet.** De nye akutsygehuse med specialiserede tilbud døgnet rundt vil være med til at sikre et sundhedsvæsen drevet af professionalisme, høj kvalitet og sammenhæng for patienterne. Samtidig tages de nødvendige skridt til at styrke trygheden og sikre hurtig hjælp i alle dele af landet. Regionerne udbygger deres akutindsats i takt med den nye sygehusstruktur. Regeringen og Dansk Folkeparti har aftalt at udmønte 600 mio. kr. til statslig medfinansiering af yderligere konkrete tiltag i områder med store afstande, der kan styrke trygheden og nærheden af sundhedstilbuddene.
- **Forbedringer på kræft- og hjerteområdet.** Der er prioriteret betydelige nye midler til en styrket indsats overfor livstruende kræft- og hjertesygdomme, herunder til pakkeforløb på både kræft- og hjerteområdet, så patienterne tilbydes undersøgelser og behandling af høj kvalitet i veltilrettelagte forløb uden unødigt ventetid.
- **Styrkede rettigheder på sundhedsområdet.** Den enkelte dansker har fået styrket sine rettigheder på sundhedsområdet betydeligt siden 2001. Det gælder blandt andet retten til privat behandling, hvis det offentlige ikke kan tilbyde behandling inden for en måned. Endvidere kan patienter, der lider af en livstruende sygdom, og som ikke kan tilbydes yderligere behandling i det etablerede system, få en ”second opinion”, hvor muligheden for at få en henvisning til eksperimentel behandling i Danmark eller udlandet konkret vurderes. Der er også pr. 1. januar 2011 oprettet et Patientombud, der skal styrke patienternes retsstilling med en bedre og lettere klageadgang.
- **Øget fokus på tværgående behandlings- og plejeforløb.** Der er sat fokus på behandlings- og plejeforløb på tværs af sygehuse, kommuner og praksislæger – ikke mindst for ældre og kroniske patienter. En del af løsningen er telemedicinske tiltag, hvor behandling og samtale med specialister håndteres via video, så den kroniske patient ikke hele tiden skal møde op på fx sygehuset, og



hvor informationer om fx blodprøver opsamles, så de relevante aktører på sygehus, lægepraksis og hjemmepleje løbende kan følge patientens udvikling.

### **Flere behandlinger og ny medicin**

Regeringen og Danske Regioner har med aftalen om regionernes økonomi for 2011 afsat 2 mia. kr. ekstra til sundhedsområdet i forhold til det aftalte niveau for 2010.

Sygehusene tilføres knap 1½ mia. kr. mere i 2011 til flere behandlinger, medicin mv., mens godt ½ mia. kr. afsættes til flere behandlinger hos praktiserende læger mv. og sygesikringsmedicin.

På sygehusområdet muliggør de nye midler sammen med en produktivitetstilvækst på 2 pct., at sygehusenes aktivitet i 2011 kan øges med 3 pct. i forhold til det aftalte niveau for 2010.

I tillæg hertil betyder aftalen om regionernes økonomi for 2011 også, at regionerne gennemfører en række omprioriteringer, så frigjorte ressourcer fra en mere effektiv administration, nedbringelse af sygefravær og et mere effektivt indkøb anvendes til en styrket indsats på sundhedsområdet.

### **Ny Kræftplan III**

Regeringen og Dansk Folkeparti har siden 2001 forbedret behandlingen af kræft markant. På de årlige finanslove og i aftalerne om regionernes økonomi er der tilført betydelige midler til kræftområdet.

I forlængelse af Kræftplan II er der blandt andet afsat midler til målrettede investeringer i nye strålekanoner og scannere, til effektiviseringer af arbejdstilrettelæggelsen, til kræftmedicin og til lægers efteruddannelse mv.

Herudover er der med aftalen om akut handling og klar besked til kræftpatienter indført pakkeforløb for alle kræftformer. Pakkeforløbene sikrer, at kræftpatienter ikke oplever unødigt ventetid i løbet af et behandlingsforløb, og at de får den nødvendige information. Det skaber tryghed for patienten og de pårørende.

Resultatet af de mange initiativer er 60.000 flere behandlinger om året siden 2001 og stigende overlevelsesserater for landets kræftpatienter.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at styrke kræftområdet yderligere gennem en ny Kræftplan III, *jf. bilag 1*. Med Kræftplan III rettes fokus særligt mod de dele af indsatsen, der ligger før og efter selve kræftbehandlingen, som hidtil har været det primære indsatsområde. Planen skal øge helhedsindsatsen på kræftområdet, så den positive udvikling inden for kræftbehandlingen fortsættes.

Herudover er forligspartierne enige om at styrke indsatsen på det palliative område, herunder gennem finansiering af RehabiliteringsCenter Dallund fra 2012.

#### **Boks 10. Aftale om Kræftplan III**

Med Kræftplan III indføres blandt andet:

- En samlet diagnostisk pakke for at sikre hurtig specialiseret udredning af patienter med uspecifikke symptomer, der kan tyde på kræft.
- Landsdækkende screening for tyk- og endetarmskræft som et tilbud til personer i alderen 50-74 år.
- Forløbsprogrammer så personer, der har haft kræft, kan vende tilbage til en meningsfuld hverdag, og dem, der desværre ikke kan helbredes, får den nødvendige støtte og lindring.
- 12 nye hospicepladser i 2011 og yderligere 10 pladser årligt i perioden 2012-2014. Derved vil det samlede antal hospicepladser i Danmark nå op på i alt 250 pladser.
- Sikring af den fremtidige udvikling og spredning af viden om smertelindring (palliation) i Danmark.

### **Udsatte patienter med hjerneskrader**

Patienter, som har været igennem lange og alvorlige sygdomsforløb, skal have hjælp til at vende tilbage til en meningsfuld hverdag og til at håndtere de følger, der kan opstå i forbindelse med deres sygdom og den behandling, de har modtaget. Et vigtigt led heri er, at patienterne tilbydes et sammenhængende rehabiliteringsforløb af høj faglig kvalitet.

En bedre indsats skal trække på relevant viden og engagement. Sundhedsstyrelsen vil i foråret 2011 udarbejde og offentliggøre anbefalinger til forløbsprogrammer for personer med traumatiske hjerneskrader og tilgrænsende lidelser samt apopleksi. Der skal i den forbindelse udarbejdes faglige retningslinjer, der skal forbedre det samlede faglige grundlag for indsatsen. Samtidig vil patientorganisationerne aktivt blive inddraget blandt andet i relation til, at patienterne bedre skal kunne håndtere egen livssituation.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte i alt 150 mio. kr. i perioden 2011-2014 til løft af indsatsen på genoptrænings- og rehabiliteringsområdet. Den konkrete udmøntning af puljen, herunder eventuelt lovgivningsmæssige konsekvenser, aftales mellem forligspartierne inden udgangen af 1. kvartal 2011, således at den forstærkede indsats kan træde i kraft hurtigst muligt i 2011.

### **Sammenhæng i rehabiliteringsforløbet**

Det er vigtigt, at patienter med behov for længerevarende rehabiliteringsforløb, der går på tværs af den kommunale organisering, sikres sammenhæng i hele forløbet. Patienten skal sikres de rigtige tilbud og en hurtig sagsbehandling uden unødigt spild af tid og uden at blive "sendt rundt i systemet" mellem forskellige myndigheder, kommunale forvaltninger el. lign.

Kommunerne kan med fordel organisere sig med fx en kommunal rehabiliteringskoordinator eller et koordinerende team, hvilket allerede ses i en række kommuner. Koordinatorfunktionen kan sikre patienterne en smidig og tryk overgang fra sygehus til primærsektoren og fungerer dermed som indgang til den kommunale rehabilitering og som bindeled til sygehusniveau og almen praksis.

På baggrund af udmøntningen af puljen til løft af rehabiliteringsindsatsen vil regeringen i forbindelse med aftalerne om kommunernes og regionernes økonomi for 2012 drøfte med KL og Danske Regioner, hvorledes der kan sikres en udbredelse af bedste praksis for sammenhæng i kommunale rehabiliteringsforløb samt en udbredelse af bedste praksis for samarbejdet på tværs af kommuner og regioner med henblik på, at patienterne oplever så smidige tværsektorielle rehabiliteringsforløb som muligt.

### **Flere hospicepladser**

Det er vigtigt, at borgere, der er ramt af uhelbredelige sygdomme, kan få en værdig afslutning på livet. Derfor er der sket en udbygning af kapaciteten på hospicerne de senere år. I 2005 blev det fastsat, at der på landsplan skal være 180 hospicepladser.

På nuværende tidspunkt er 196 hospicepladser i drift, mens yderligere 12 pladser forventes taget i brug i starten af 2011.

For at give flere patienter mulighed for ophold på et hospice er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afsætte 6 mio. kr. i 2011 til etablering af 12 ekstra hospicepladser.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er endvidere enige om at udbygge kapaciteten med yderligere 10 pladser årligt i perioden 2012-2014, så det samlede antal hospicepladser i Danmark når op på i alt 250. Forligspartierne er enige om at afsætte 5 mio. kr. årligt i perioden 2012-2014 til etableringstilskud til de ekstra 30 pladser. Til drift af de i alt 42 nye hospicepladser, når disse er etableret, afsættes 6 mio. kr. i 2011, 15 mio. kr. i 2012, 22 mio. kr. i 2013 og 29 mio. kr. årligt fra 2014 og frem.

### **Sundheds IT**

Bedre og mere udbredt brug af IT på blandt andet sygehusene skal medvirke til bedre og mere sammenhængende behandling.

Telemedicin muliggør blandt andet behandling og overvågning i patientens eget hjem i trygge rammer med kontakt til specialister og bedre mulighed for behandlings- og plejeforløb på tværs af sygehuse, kommuner og praksislæger. Med aftalen om regionernes økonomi for 2011 har regionerne forpligtet sig til, at hver region inden udgangen af 2013 har en fuld elektronisk patientjournal (EPJ) og fælles log-in for personalet til alle relevante sygehussystemer. Desuden skal der etableres et nationalt patient indeks (NPI), der samler oplysninger om patienten ét sted, og som løbende udbygges med flere data om patienten.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at gennemføre en ændring af sundhedsloven, der fjerner uhensigtsmæssige barrierer for at indhente elektroniske helbredsoplysninger mv. i forbindelse med aktuel behandling af patienter, og giver kommunerne adgang til oplysninger om borgeres sygehusbehandling.

### **Kommunerne skal have øget fokus på forebyggelse**

Kommunerne skal have fokus på god pleje, der forebygger unødvendige indlæggelser. For at give de enkelte kommuner en større tilskyndelse til at levere en effektiv forebyggelse og plejeindsats er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om, at den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet skal omlægges.

Kommunerne medfinansierer i dag sygehuse og lægebesøg med en aktivitetsafhængig betaling, som betales for hver behandling, og et grundbidrag. Med omlægningen skal den aktivitetsafhængige finansiering øges, mens det kommunale grundbidrag modsvarende reduceres. En sådan omlægning vil forøge den kommunale betaling pr. behandling og vil dermed give tilskyndelse til en effektiv plejeindsats. Omlægningen vil ikke mindst berøre gruppen af ældre medicinske patienter. Omlægningen skal gen-

nemføres med inddragelse af hensynet til at undgå kassetænkning i kommuner og regioner og samtidig sikre en enkel og administrerbar ordning.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil samtidig offentliggøre relevante indikatorer med henblik på at synliggøre forskelle og øge udbredelsen af bedste praksis på særligt plejeområdet i kommunerne. Offentliggørelsen vil også være inspiration for mere detaljerede analyser i kommunerne.

### **Forebyggelse af fysisk og psykisk nedslidning på arbejdspladsen**

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre er enige om udmøntning af i alt 350 mio. kr. fra Forebyggelsesfonden i 2011 med henblik på at forebygge fysisk og psykisk nedslidning på arbejdsmarkedet.

Der afsættes 106 mio. kr. til forebyggelse af nedslidende rutiner og arbejdsgange på offentlige og private virksomheder, der blandt andet omfatter projekter vedrørende udvikling af teknologiske hjælpemidler.

Desuden afsættes 100 mio. kr. til bedre genoptræning og rehabilitering. Hovedparten af midlerne prioriteres til at gennemføre projektet ”tilbage-til-arbejde”, der skal lette sygemeldte medarbejders tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Der afsættes endvidere 30 mio. kr. til projekter, der styrker bevidstheden om risici forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet. Fokus er særligt rettet mod projekter, der kombinerer sund livsstil med arbejdsmiljø.

Der afsættes yderligere 20 mio. kr. til udvalgte jobgrupper til forebyggelse af stress og psykisk nedslidning.

Herudover afsættes 94 mio. kr. til blandt andet en videreførelse af den særlige tilsynsindsats i Arbejdstilsynet samt til nye forebyggelsespakker til virksomhederne.

### **Center for Rett syndrom**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte ca. 6 mio. kr. årligt fra 2011 og frem til at opretholde Center for Rett syndroms aktiviteter. Rett syndrom er en sjælden genetisk udviklingsdefekt, der hovedsageligt rammer piger, karakteriseret ved multihandicap, svær mental retardering og udtalte forstyrrelser af nervesystem og muskler. Centret vil således kunne fortsætte sine aktiviteter inden for blandt andet rådgivning og indsamling af populationsbaseret viden om livslange symptomer med henblik på rettidig forebyggelse og behandling.

## Ældre samt svage og udsatte

Siden 2001 er forholdene for ældre samt svage og udsatte grupper forbedret markant.

### Boks 11. Indsatser og resultater

- **Ældrechecken.** Ældrechecken (den supplerende pensionsydelse) har siden 2003 forbedret de økonomiske vilkår for de svagest stillede ældre mærkbart. Ældrechecken udgør i dag op til 10.700 kr., og knap 240.000 modtager ydelsen i 2010. Med ordningen er rådighedsbeløbet for en typisk enlig pensionist i lejebolig uden supplerende indkomst øget med omkring 8 pct.
- **Prisloft for mad til ældre.** Der er indført et prisloft på 3.000 kr. pr. måned (2009-niveau) for ældres betaling for madservice i plejebolig og plejehjem mv. Der er endvidere indført et prisloft for udbragt mad mv. Loftet er 45 kr. for en hovedret (2010-niveau).
- **Højere pensionstillæg.** Pensionstillægget til folkepensionister og førtidspensionister efter den gamle ordning er øget med 2.000 kr. i 2010.
- **Markant løft til ældrepleje.** De økonomiske rammer for ældreplejen i kommunerne er løftet gennem de senere år. Der er således ad flere omgange afsat godt 1,5 mia. kr. til et generelt løft og styrket kvalitet i ældreplejen. Senest er der med finanslovaftalen for 2010 afsat 300 mio. kr. årligt i 2010 og frem til bedre ældrepleje.
- **Svage og udsatte.** Forholdene for svage og udsatte er forbedret ad flere omgange blandt andet gennem de årlige udmøntninger af satspuljen. Fx er der med hjemløsestrategien afsat over 500 mio. kr. til at nedbringe antallet af hjemløse, og siden 2001 er der med Barnets Reform, Lige Muligheder, Anbringelsesreformen mv. afsat over 2 mia. kr. til forebyggende og tidlig støtte til udsatte børn og deres familier.

Med finanslovaftalen for 2011 fastholdes et stærkt fokus på at forbedre vilkårene for ældre samt svage og udsatte grupper.

### Boks 12. Nye initiativer i finanslovaftalen for 2011

- **Plejeboliggaranti.** Opfølgning på og indskærpelse af reglerne om plejeboliggaranti overfor kommuner, hvor der har vist sig at være problemer med overholdelsen af garantien.
- **Styrket indsats for demente.** Der er udarbejdet en National handlingsplan for demensindsatsen. Der afsættes i alt 20 mio. kr. i 2011-2014 til en styrket indsats for personer med demens.
- **Tilsyn i hjemmeplejen.** Alle kommuner skal udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for hjemmeplejen, så alle kommuner lever op til deres tilsynsforpligtelser.
- **Udsatte og svage grupper.** Med udmøntningen af satspuljen for 2011 afsættes 484 mio. kr. i 2011 til at forbedre vilkårene for svage og udsatte grupper.
- **Jobpræmie.** Der indføres en jobpræmie til enlige forsørgere på op til 600 kr. pr. måned.
- **Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.** Der igangsættes en række initiativer for blandt andet at styrke udviklingshæmmede unges tilknytning til arbejdsmarkedet.

## **Plejeboliggarantien**

Med finanslovaftalen for 2006 mellem regeringen og Dansk Folkeparti blev der indført en plejeboliggaranti, der pr. 1. januar 2009 indebærer, at en ældre, som er visiteret til en plejebolig, maksimalt skal vente to måneder på at få tilbudt en bolig.

En opgørelse fra Danmarks Statistik i oktober 2010 viser, at enkelte kommuner i 2009 ikke levede op til kravet om en maksimal ventetid på to måneder.

Kommunerne har det fulde ansvar for, at plejeboliggarantien bliver overholdt. Kommunerne er samtidig tilført midler til at dække merudgifterne som følge af indførelsen af plejeboliggarantien.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne lægger stor vægt på, at kommunerne lever op til plejeboliggarantien. Forligspartierne noterer sig, at regeringen inden udgangen af 2010 vil følge op overfor de kommuner, hvor der har vist sig at være problemer med overholdelsen af garantien, og indskærpe de gældende regler på området for at sikre, at alle kommuner fremadrettet efterlever reglerne om plejeboliggarantien. Statsforvaltningerne vil vurdere grundlaget for en tilsynssag overfor de kommuner, hvor man konstaterer systematisk ikke-overholdelse af garantien.

## **National handlingsplan om demens**

Mange i Danmark lever med demens tæt inde på livet. Det skønnes, at der i dag er ca. 80.000 personer med demens i Danmark.

Som opfølgning på finanslovaftalen for 2010 er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at iværksætte en *National handlingsplan for demensindsatsen*, der skal bidrage til at udvikle og styrke demensindsatsen i kommuner og regioner.

I handlingsplanen indgår 14 konkrete anbefalinger til forbedring af indsatsen over for personer med demens, herunder:

- Nye metoder til bedre håndtering af personer med demens med svære adfærdsforstyrrelser.
- Nye og bedre aflastningstilbud til pårørende.
- Videreførelse af Nationalt Videnscenter for Demens.
- Udvikling af kliniske retningslinjer for udredning og behandling af demens.
- Oplysningsindsats om demens.

På baggrund af handlingsplanens anbefalinger er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afsætte i alt 20 mio. kr. i 2011-2014 til en styrket indsats for personer med demens.

Med satspuljeaftalen for 2011 er der endvidere enighed om at videreføre Nationalt Videnscenter for Demens for at sikre et fortsat stærkt fokus på forskning i og udvik-

ling af demensområdet. Der er afsat 6,1 mio. kr. i 2012 og 2,7 mio. kr. i 2013 fra satspuljen til at videreføre centeret.

### Tilsyn i hjemmeplejen

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne lægger stor vægt på, at ældre modtager den personlige og praktiske hjælp i hjemmet, som de er visiteret til, og at hjælpen svarer til den enkeltes behov.

#### **Boks 13. Rettigheder og valgmuligheder for de ældre**

Siden 2001 har der været et markant fokus på at sikre, at de ældre får tilbud, der passer til den enkeltes ønsker og behov. Den ældres rettigheder og valgmuligheder er således forbedret på en række punkter:

- Siden 2002 har ældre, der er visiteret til en plejehjemsplads eller en plejebolig, kunnet vælge frit, hvor de ønsker at bo.
- Der er fra 2002 indført et retskrav på erstatningshjælp ved aflysning af hjemmehjælp.
- Modtagere af hjemmehjælp har siden 2003 haft ret til at vælge, hvilken leverandør der skal udføre hjælpen.
- Borgere med demens har fra 2005 fået mulighed for at tilkendegive ønsker for den fremtidige pleje og omsorg i et plejetestamente. Kommunen skal i videst muligt omfang respektere plejetestamentet.
- Fra 2009 har alle modtagere af personlig og praktisk hjælp fået ret til en fast kontaktperson i hjemmeplejen, som de kan henvende sig til.
- Der er fra 2009 indført en plejeboligaranti, så ældre, der er visiteret til en plejebolig, højst skal vente to måneder på at få tilbudt en plads.

Kommunerne har ansvar for at føre tilsyn med hjemmeplejen og sikre, at de ældre modtager den rette hjælp. Samtidig er det ledelsens ansvar, at der er en medarbejderkultur og arbejdsindstilling, som sikrer, at der bliver leveret ældrepleje af høj kvalitet.

Ledelsesopgaven og tilsynet har ikke været prioriteret højt nok alle steder. Der er derfor et behov for at styrke kommunernes fokus på tilsyn og ledelsesmæssig opfølgning i hjemmeplejen.

I forbindelse med tildeling af hjemmehjælp skal kommunen oplyse, hvilke ydelser den ældre er visiteret til. Samtidig skal kommunen oplyse om den forventede tidsramme til både personlig og praktisk hjælp, hvis den ældre ønsker det.

Kommunerne har pligt til at føre tilsyn med hjemmeplejen. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om, at alle kommuner skal udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik med klare retningslinjer og faste procedurer for, hvordan kommunen tilrettelægger tilsynet. Det skal sikre, at alle kommuner lever op til deres forpligtelser til at føre tilsyn med hjemmeplejen. Regeringen vil i forlængelse heraf drøfte kommunernes tilsyn i hjemmeplejen med KL i økonomiforhandlingerne for 2012.



Som led i kvalitetsreformen og trepartsaftalerne fra 2007 er der igangsat en række initiativer for at styrke ledelsen i kommunerne. Der er fx givet ret til lederuddannelse på diplomniveau for ledere på blandt andet ældreområdet. Med finanslovaftalen for 2010 er der desuden afsat 20 mio. kr. til et Videnscenter for Velfærdsledelse, der skal styrke den offentlige ledelse inden for blandt andet hjemmeplejen og på ældreområdet generelt.

### **Udsatte og svage grupper mv.**

Der er mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Liberal Alliance og Kristendemokraterne indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2011.

Med udmøntningen af satspuljen for 2011 bliver der afsat 484 mio. kr. i 2011 til at forbedre vilkårene for svage og udsatte grupper, hvoraf omprioriteringer af blandt andet uforbrugte midler udgør 175 mio. kr. i 2011.

Forligspartierne bag satspuljeaftalen er enige om, at der i 2011-2014 afsættes i alt 1,8 mia. kr. til en række initiativer, herunder blandt andet:

- En prioritering af psykiatri og sundhed samt en handlingsplan mod stofmisbrug (495 mio. kr.)
- En styrkelse af de frivillige organisationer og foreningers arbejde, blandt andet i regi af en civilsamfundsstrategi, samt sociale indsatser målrettet blandt andet børn, unge og voksne med sindslidelser, hjemløse og handicappede (1.032 mio. kr.)
- En styrket indsats i forhold til integration og svage grupper på arbejdsmarkedet samt midler til igangsættelse af en førtidspensionsreform (231 mio. kr.)

Herudover afsætter regeringen og Dansk Folkeparti 20 mio. kr. årligt i 2011-2014 til at indgå strategiske samarbejder med kommuner, der har ghettoområder.

### **Pulje til initiativer på blandt andet social- og sundhedsområdet**

Forligspartierne er enige om at afsætte en pulje på 75 mio. kr. i 2011 til initiativer på blandt andet social- og sundhedsområdet.

### **Pulje til særlige sociale indsatser mv.**

Der afsættes herudover en pulje på 25 mio. kr. i 2011, der blandt andet har til formål at understøtte særlige sociale indsatser mv. blandt andet med henblik på at forankre projekter, der har til formål at forbedre forholdene for de vanskeligst stillede, herunder sindslidende, alkohol- og stofmisbrugere, hjemløse m.fl.

### **Jobpræmie til enlige forsørgere**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der som en forsøgsordning fra 1. januar 2011 til 31. december 2012 indføres en jobpræmie til enlige forsørgere på op til 600 kr. pr. måned.

Formålet med jobpræmien er at teste virkningerne af nye supplerende metoder, der kan bidrage til at styrke erhvervsdeltagelsen og reducere risikoen for langvarig ledighed for blandt andet enlige forsørgere.

Jobpræmien omfatter enlige forsørgere, der pr. 2. august 2010 har modtaget offentlig forsørgelse i form af dagpenge, kontant- og starthjælp, sygedagpenge mv. eller har været aktiverede i mindst 47 af de forudgående 52 uger.

Jobpræmieordningen skønnes at medføre statslige merudgifter på ca. 23 mio. kr. i 2011 og ca. 22 mio. kr. i 2012.

### **Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov**

Regeringen og Dansk Folkeparti har med finanslovsaftalen for 2010 nedsat en arbejdsgruppe, som skal vurdere behovet for at etablere en overbygning til den særlige ungdomsuddannelse. Arbejdsgruppen skal blandt andet kortlægge målgruppen og omfanget af eksisterende tilbud til målgruppen samt afklare, hvordan uddannelsen i givet fald vil kunne tilrettelægges og finansieres mest hensigtsmæssigt. Arbejdsgruppen færdiggør arbejdet i december 2010. Umiddelbart herefter følger forligspartierne op på resultatet af arbejdsgruppens arbejde.

Forligspartierne er herudover enige om at bygge videre på den eksisterende uddannelse for unge med særlige behov med en række konkrete initiativer:

- Der afsættes en pulje til konkrete projekter, der kan forbedre Ungdommens Uddannelsesvejlednings indsats overfor målgruppen blandt andet ved, at unge udviklingshæmmede på frivillig basis medvirker til information og udbredelse af erfaringer. Der afsættes 6 mio. kr. hertil i 2011.
- Med henblik på at øge tilknytningen til arbejdsmarkedet for udviklingshæmmede unge afsættes midler til ansættelse af 10 særlige virksomhedskonsulenter, som alene har fokus på at skabe jobmuligheder for målgruppen i private og offentlige virksomheder. Indsatsen skal ske i et samarbejde mellem jobcentre, Ungdommens Uddannelsesvejledning og specialfunktionen job og handicap. Der afsættes 6 mio. kr. årligt hertil i 2011-2013.
- Der udarbejdes et informationsmateriale målrettet virksomhederne med henblik på at informere om mulighederne for støtte ved ansættelse af unge i målgruppen. Der afsættes 1 mio. kr. hertil i 2011.

### **Udvikling af ledelsesformer i selvejende daginstitutioner**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om i samarbejde med Menighedernes Daginstitutioner at igangsætte et projekt om bedre kvalitet i selvejende dagtilbud gennem udvikling af ledelsesformer, herunder netværksledelse. Der afsættes 5 mio. kr. i 2011 til projektet.

## Uddannelse

En veludannet arbejdsstyrke er afgørende for vækstmulighederne i dansk økonomi. Vi skal leve af menneskelig formåen. Den danske arbejdsstyrke skal være blandt de bedst uddannede i verden.

### Boks 14. Indsatser og resultater

- **Folkeskolen.** Der er indført frit valg på folkeskoleområdet, bindende nationale mål for undervisningen, nationale test samt flere timer i dansk, matematik, fysik/kemi, engelsk, historie og idræt. Desuden er undervisningspligten udvidet til 10 år.
- **Ungdomsuddannelser.** Der er skabt rammer for etableringen af flere praktikpladser. Erhvervsuddannelserne er styrket ved at indføre mesterlære, mentorordninger mv. Der er indført krav til alle 15-17-årige om at være i gang med uddannelse eller beskæftigelse.
- **Videregående uddannelser.** Der er gennemført en universitetsreform med styrket selvstyre under ansvar af professionelle bestyrelser. Der er skabt et nyt Danmarkskort for universiteter og forskning med større og stærkere universiteter. Herudover er der etableret store og fagligt stærke erhvervsakademier og professionshøjskoler. Og der er gennemført en række initiativer for at få unge hurtigere gennem uddannelse og få frafaldet bragt ned.

Med finanslovaftalen for 2011 igangsættes en række nye initiativer på uddannelsesområdet, som blandt andet bidrager til at sikre plads til flere unge i uddannelse i 2011 og de kommende år.

### Boks 15. Nye initiativer i finanslovaftalen for 2011

- **Flere unge i ungdomsuddannelse.** På de kompetencegivende ungdomsuddannelser ventes tilgangen at stige fra godt 106.000 elever i 2009 til knap 114.000 elever i 2010. Tilgangen er øget både på erhvervsuddannelserne, erhvervs-gymnasierne og almene gymnasier.
- **Flere unge i videregående uddannelse.** På de videregående uddannelser ventes et optag på 57.000 studerende i 2010. Det er det største optag nogensinde. Optaget er øget både på de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.
- **Flere praktikpladser.** Der tilvejebringes 2,4 mia. kr., som skal skabe rammerne for etableringen af knap 9.000 praktikpladser i 2011 som led i den særlige indsats på praktikpladsområdet.
- **Udkantstilskud til professionshøjskoler.** Institutionstilskuddet til professionshøjskoler om-lægges, så midlerne omfordeles til de skoler, der har de største udfordringer i forhold til regional uddannelsesdækning.
- **Reducerede besparelser på efterskoler og højskoler.** De aftalte besparelser vedrørende efterskoler og folkehøjskoler reduceres.
- **Læsefond for folkeskolen.** Der afsættes 150 mio. kr. årligt til en læsefond til tiltag målrettet mod, at alle elever kan læse sikkert inden udgangen af anden klasse.

## Flere unge i uddannelse

Søgningen til ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser er øget markant i de seneste år.

Nye indberetninger fra undervisningsinstitutionerne peger på, at aktiviteten på uddannelserne aktuelt er højere end hidtil ventet. Det skyldes ikke kun, at flere unge kommer i uddannelse, men også at færre unge falder fra, og flere derfor forventes at gennemføre deres uddannelse.

En større tilgang og et mindre frafald på uddannelserne er den vigtigste forudsætning for at nå målene i globaliseringsaftalen fra 2006 om, at mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2015, og at mindst 50 pct. af alle unge skal gennemføre en videregående uddannelse i 2015.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at fastholde den markante stigning i aktiviteten på uddannelserne, så den positive udvikling kan fortsætte i 2011 og de kommende år.

Den øgede tilgang til uddannelserne indebærer merudgifter i 2011 og de kommende år. Merudgifterne til den øgede aktivitet på uddannelserne skal som udgangspunkt afholdes af midlerne i globaliseringspuljen, der er afsat for blandt andet at nå målene om, at mindst 95 pct. og 50 pct. af alle unge skal have henholdsvis en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse i 2015. I 2011 er midlerne i globaliseringspuljen imidlertid fuldt udmøntede. Det er derfor nødvendigt at finde særskilt finansiering til merudgifterne i 2011.

Forligspartierne er på den baggrund enige om en etårig dispositionsbegrænsning på Undervisningsministeriets taxametre mv. på 1,5 pct. i 2011. Det frie skoleområde samt grundtilskud og udkantstilskud friholdes herfor. Herudover er forligspartierne enige om, at merudgifterne i 2012 skal finansieres af midler i globaliseringspuljen.

Der har i tidligere år været et mindreforbrug på de afsatte globaliseringsreserver til uddannelsesaktivitet, som partierne bag globaliseringsaftalen har omprioriteret til andre formål. Nu er der omvendt behov for flere midler til den øgede tilgang til uddannelserne. Det vil indgå i regeringens forslag til udmøntning af globaliseringspuljen for 2012.

Forligspartierne er endvidere enige om at gennemføre en særskilt tilpasning af tilskud på de almene voksenuddannelser fra 2011, således at tilskuddene i højere grad afspejler de afholdte omkostninger og i højere grad målrettes personer med arbejdsmarkedstilknytning.

For at sikre, at flere unge får en videregående uddannelse, er forligspartierne enige om at reducere Videnskabsministeriets omstillingsreserve til uddannelse, universite-

ternes bevilling til øvrige formål, bidraget til Den Europæiske Rumorganisation mv. Det samlede provenu herved udgør 225 mio.kr. i 2011.

Bevillingerne til aktiviteten på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser mv. vil med omprioriteringerne fortsat stige fra 2010 til 2011 med i størrelsesordenen 600 mio. kr.

Optaget på de maritime uddannelser et steget markant i de seneste år. Det fører til et større rekrutteringsgrundlag af velkvalificerede medarbejdere til Det Blå Danmark, som kan styrke dansk skibsfarts internationale konkurrenceposition. Det øgede optag af unge på de maritime uddannelser medfører merudgifter for godt 60 mio. kr. i 2011.

Med henblik på delvist at finansiere det øgede optag er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at gennemføre en række omprioriteringer og justeringer på Økonomi- og Erhvervsministeriets område. Blandt andet reduceres taxametrene til de maritime uddannelser med 1,5 pct., og der genindføres adgangsbe- grænsning på skibsofficers- og maskinmesteruddannelserne. Herudover er forligspartierne enige om at reducere regionale støtteordninger med 12 mio. kr.

### **Flere praktikpladser i 2011**

Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre indgik i 2009 en praktikpladspakke, der skabte rammerne for etablering af 5.000 ekstra praktikpladser i 2010.

I forlængelse heraf har forligspartierne indgået *Aftale om flere praktikpladser i 2011*. Med aftalen afsættes 2,4 mia. kr., som skal skabe rammerne for etableringen af knap 9.000 praktikpladser i 2011 som led i den særlige indsats på praktikpladsområdet. Desuden videreføres en forhøjet kvote på skolepraktik med 1.500 pladser i 2011.

Præmieringsordningen fra november 2009 videreføres til og med 2011 og styrkes yderligere, så virksomhederne modtager en præmie og bonus på op til 70.000 kr. pr. praktikpladsaftale af minimum 24 måneders varighed.

Midlerne tilvejebringes blandt andet gennem en midlertidig forøgelse af AER-bidraget. Ændringen i AER-bidraget er udgiftsneutral for arbejdsgiverne under ét og understreger arbejdsgivernes medansvar for at sikre uddannelse af den fremtidige arbejdskraft ved at omfordele fra dem, der ikke løfter opgaven, til dem, der indgår uddannelsesaftaler.

Indsatsen for flere praktikpladser er et vigtigt skridt i retning af at nå målet om, at 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Samtidig bidrager indsatsen til at mindske ledigheden blandt unge.

### **Elevstøtte til efterskoleelever**

I *Aftale om genopretning af dansk økonomi* indgår en tilpasning af elevstøtten til efterskoleelever. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at justere initiativet, så elevstøtten tildeles på baggrund af husstandsindkomst i stedet for forældreindkomst. Støtten bevares for alle med en husstandsindkomst op til 610.000 kr., mens støtten reduceres for store husstandsindkomster. Justeringerne er med til at understøtte, at familier ikke skal fravælge et efterskoleophold på grund af familiernes økonomi.

Justeringerne af elevstøtten indføres frem mod 2013. Den planlagte besparelse i 2014 bortfalder.

### **Tilskud til folkehøjskoler**

I genopretningssaftalen indgik en tilpasning af tilskuddet til folkehøjskoler. Forligspartierne er enige om at reducere besparelsen på taksten til kurser mellem 2-11 uger og besparelsen på grundtilskuddet, der ydes til skolerne, med 2 mio. kr. årligt.

### **Befordringsordninger på ungdoms- og videregående uddannelser**

Det skal være muligt for studerende i alle dele af landet at tage en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om, at studerende på de videregående uddannelser fremover får refunderet 100 pct. af udgifterne ud over egenbetalingen mod tidligere 65 pct., og at den maksimale grænse for rabat på videregående uddannelser afskaffes. Herudover indføres kilometergodtgørelse på de videregående uddannelser, hvor kollektiv transport ikke er en reel mulighed. Forligspartierne er derfor enige om, at det beløb, elever og studerende selv skal betale, før de opnår ret til befordringsrabat, hæves til 551 kr. om måneden for både ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

### **Friskoler**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om i 2011 at evaluere friskoleområdet med henblik på at vurdere behovet for eventuelle justeringer.

Herudover er forligspartierne enige om, at besparelsen i genopretningssaftalen på 17½ mio. kr. årligt på befordringsstøtte til friskoleelever halveres til 8¾ mio. kr.

### **Udkantstilskud til professionshøjskoler**

For at skabe bedre muligheder for videregående uddannelser i yderområderne er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at omlægge en del af institutionstilskuddet til professionshøjskolerne, så midlerne omfordes til de uddannelsesinstitutioner, der har de største udfordringer i forhold til regional uddannelsesdækning. Den del af institutionstilskuddet, der gives på baggrund af det arealområde, som professionshøjskolen dækker, forhøjes mod en tilsvarende nedsættelse af den andel af institutionstilskuddet, der fordeles på baggrund af uddannelsesaktivitet.

### **Folkeskoleudspil – Læsefond for folkeskolen**

Regeringen har tilkendegivet, at den i november 2011 vil fremlægge et udspil til en reform af folkeskolen. Sigtet med reformen er, at folkeskolen får det løft, der skal til for at nå målet om, at den danske folkeskole i 2020 bliver blandt verdens fem bedste. Forligspartierne er enige om at afsætte 150 mio. kr. årligt til en læsefond med henblik på, at alle elever kan læse sikkert inden udgangen af anden klasse.

### **Voksen- og efteruddannelse**

Der er aktuelt en høj efterspørgsel efter erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (AMU mv.), som forventes at fortsætte videre ind i 2011.

I lyset af den aktuelle konjunktursituation er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om, at der fortsat er behov for om- og opkvalificering af kortuddannede. Forligspartierne er derfor enige om at fastholde det forventede høje aktivitetsniveau på det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde i 2011 og muliggøre udgifterne til VEU-godtgørelse i forbindelse hermed.

Forligspartierne er enige om, at disse udgifter finansieres ved, at de planlagte satsned-sættelser på VEU-godtgørelse og Statens VoksenUdannelsesstøtte (SVU), der indgik i genopretningsaftalen, fremrykkes fra 2012 til henholdsvis februar og april 2011.

### **Tyske mindretalsskoler**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at øge tilskuddet til de tyske mindretalsskoler, således at der sikres en fuld overholdelse af ligebehandlingsprincippet overfor de tyske mindretalsskoler.



## Udlændingeområdet

Siden 2001 er der sikret en fast og fair udlændingepolitik. Indvandringen er bragt under kontrol, og der er skabt rum for en bedre integration. Otte ud af ti udlændinge kommer i dag til Danmark for at arbejde eller studere. Samtidig er antallet af familiesammenførte og flygtninge reduceret markant som følge af strammere regler for familiesammenføring og asyl.

### Boks 16. Indsatser og resultater

- **En fast og fair udlændingepolitik.** I 2001 fik mere end 15.000 personer ophold som flygtninge eller familiesammenførte mod 6.600 personer 2009. I dag kommer otte ud af ti til landet for at arbejde eller studere. Samtidig er reglerne gjort mere smidige for danske virksomheder, der vil tiltrække velkvalificeret udenlandsk arbejdskraft.
- **En målrettet integrationsindsats.** Opbremsningen i tilstrømningen af ressourcetsvage indvandrere har givet plads til en målrettet integrationsindsats. Beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere er steget fra 44 pct. i 2001 til 54 pct. i 2009.
- **En styrket indsats mod misbrug af udlændingeregler.** Siden 2001 har der været et konstant og skarpt fokus på, at de danske udlændingeregler ikke misbruges. Der er blandt andet gjort en særlig indsats for, at udlændinge uden lovligt ophold straks rejser ud af landet.

Nye tider betyder, at der må stilles nye og strammere krav til udlændinge, der ønsker at bosætte sig i Danmark. Viljen og ikke mindst kompetencerne til at deltage på det danske arbejdsmarked er vigtigt. Og de danske velfærdsydelser skal ikke være en ret-tighed fra første dag i landet. Det er rimeligt i en tid, hvor mange danskere mærker konsekvenserne af den økonomiske krise.

### Boks 17. Nye initiativer i udlændingeaftalen Nye tider. Nye krav mellem regeringen og Dansk Folkeparti

- **Regler for familiesammenføring.** 24-års reglen moderniseres, og kravene til tilflytteres integrationspotentiale skærpes.
- **Afviste asylansøgere.** Indsatsen for udsendelse af afviste asylansøgere styrkes i lyset af det aktuelt stigende antal asylansøgere og problemer med udsendelser til blandt andet Grækenland. Politiet skal sikre en så kort ventetid som muligt fra afvisning på asyl til udsendelse til hjemlandet.
- **Optjeningsprincipper.** Der indføres optjeningsprincipper for udlændinges adgang til offentlige ydelser. Eksempelvis skal adgangen til børnefamilieydelse fremover afhænge af bopælstid.
- **Økonomiske konsekvenser ved indvandring.** Der udarbejdes en analyse af blandt andet de direkte udgifter forbundet med indvandring.
- **Gebyr på tolkeydelser.** Der indføres gebyr på tolkeydelser, når tilflyttende udlændinge efter fire år kan forventes at have lært dansk.
- **Kontrol med udenlandske studerende.** Kontrollen med udenlandske studerende skærpes, så det sikres, at der er tale om reelle studerende, og at studieopholdet ikke bruges til at arbejde.
- **Højere straf for indrejse.** Overtrædelser af et indrejseforbud medfører skærpet straf fra 2 til 3 år.

### Løft af de almene boligområder

Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre har indgået aftale om et løft af de almene boligområder og en styrket indsats over for ghettoområderne.

Aftalen sikrer et betydeligt løft af de fysiske rammer i landets almene boligområder. I Landsbyggefonden afsættes der således:

- I alt 5 mia. kr. i 2011-2013 til et ekstraordinært løft af renoveringsrammen med henblik på at fremrykke renoveringsprojekter, der står på venteliste.
- Derudover indeholder aftalen 2,6 mia. kr. årligt i 2013-2016 til renoveringer (investeringsramme).
- 0,5 mia. kr. i 2011-2014 til strategisk udvalgte nedrivninger af boligblokke i udsatte boligområder.
- 150 mio. kr. årligt i 2011-2016 til infrastrukturforbedringer i ghettoområder.

Herudover afsættes 440 mio. kr. årligt i 2011-2014 til at fastholde en betydelig bolig-social indsats for at forbedre de sociale vilkår i ghettoområder og udsatte boligområder generelt.

### Målrettet indsats mod ghettoer

I boligaftalen indgår endvidere initiativer, der skal sikre en mere balanceret beboersammensætning. Herudover indgår der initiativer mod ghettoisering i aftalen om udlændingeområdet, aftalen om en styrket indsats mod socialt bedrageri og satspuljeaftalen for 2011.

Regeringen og Dansk Folkeparti har endvidere indgået aftale om en række yderligere indsatser mod ghettoisering, *jf. bilag 2*.

### **Flygtnings optjening af ret til dansk folkepension**

I Danmark gælder princippet om brøkpension, hvor størrelsen af folkepensionen bygger på opholdstiden i Danmark. Retten til fuld folkepension er således betinget af mindst 40 års fast bopæl i Danmark mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen. Udgør opholdstiden mindre end 40 år, udbetales folkepensionen med en brøk. I henhold til gældende pensionslove er flygtninge imidlertid undtaget fra de sædvanlige optjeningsregler.

For at harmonisere optjeningsreglerne for folkepension er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afskaffe flygtnings adgang til at medregne bopælstid i oprindelseslandet ved beregning af folkepension. Dermed omfattes flygtninge af de samme principper, som gælder for øvrige indvandrere og danskere, der har haft ophold i andre lande. Flygtninge, der ikke længere vil kunne modtage fuld folkepension, kan efter en konkret individuel vurdering modtage personligt tillæg efter pensionsloven, starthjælp eller kontanthjælp.

For at give herboende flygtninge mulighed for at indrette sig på de ændrede regler indføres en overgangsordning på 10 år.

De nye regler træder i kraft 1. januar 2011.

### **Optjening af ret til børnefamilieydelse og børnetilskud via bopæl i Danmark**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at modtagere af børnefamilieydelse og børnetilskud skal have en reel tilknytning til det danske samfund for at kunne opnå den fulde ydelse.

Forligspartierne er derfor enige om at indføre et optjeningsprincip for børnefamilieydelse og børnetilskud, således at ydelsesmodtageren skal have haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark i to år inden for de seneste 10 år for at få fuld ydelse.

Ændringen betyder, at der vil være optjent ret til 25 pct. af den fulde ydelse efter et halvt års bopæl eller beskæftigelse i Danmark og 50 pct. efter et år osv. Efter to års bopæl eller arbejde i Danmark vil der således være optjent ret til fuld ydelse.

Indførelsen af optjeningsprincippet vil træde i kraft hurtigst muligt.

### **Udredningsarbejde om optjeningsret til sociale ydelser mv.**

Adgangen til velfærdsydelser er i en del andre lande baseret på optjeningsprincipper. Samtidig ligger normallønnen i andre lande under niveauet for dagpenge og kontanthjælp i Danmark. Det kan give et pres på danske ydelser.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om at undersøge, hvordan adgangen til sociale ydelser i Danmark i højere grad kan baseres på et princip om optjening af ret til offentlige ydelser og service.

På den baggrund nedsættes et hurtigt arbejdende tværministerielt udvalg, som skal kortlægge udlændiges ret til danske velfærdsydelser. Det gælder både offentlige indkomstoverførsler og serviceydelser. På baggrund af kortlægningen skal udvalget allerede til marts anviser foreløbige forslag.

### **Tolkebistand**

De offentlige udgifter til fremmedsprogstolkning skal nedbringes.

Efter den gældende lovgivning skal regionerne fra 1. juni 2011 opkræve gebyr for tolkebistand, der ydes til personer, der har boet her i landet i mere end 7 år, i forbindelse med behandling på sygehus og hos alment praktiserende læge og speciallæge.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der på sundhedsområdet og andre relevante områder skal opkræves et fast gebyr ved tolkning fra personer, der har boet i landet i 4 år. Personer med vanskeligheder ved at lære dansk på grund af handicap, traumer mv. undtages for gebyret.

Forligspartierne er endvidere enige om at undersøge muligheden for at differentiere gebyrbetalingen på baggrund af opholdsgrundlag, således at fx ressourcestærke grupper som fx arbejdskraftindvandrere skal betale for tolkning, uanset hvor længe de har boet i Danmark.

### **Uledsagede mindreårige asylansøgere**

Som opfølgning på aftalen fra den 15. marts 2010 mellem regeringen og Dansk Folkeparti er der fremsat lovforslag om en samlet revision af området for uledsagede mindreårige.

Med lovforslaget bliver det muligt at hjemsende uledsagede mindreårige asylansøgere til særlige modtagefaciliteter i hjemlandet. I 2011 forventes oprettet et børnehjem i Afghanistan. Lovforslaget medfører samlet en årlig mindreudgift på ca. 75 mio. kr. fra 2012 primært som følge af et lavere indkvarteringsomfang.

## Retsområdet og indsatsen mod socialt bedrageri

Der er siden 2001 taget en række initiativer for at sikre, at Danmark er et trygt og velfungerende samfund at leve i. Kriminalitet er imødegået med en konsekvent og fast hånd, og der er sat ind for at forhindre snyd med sociale ydelser.

### Boks 18. Indsatser og resultater

- **Skærpede straffe for grove forbrydelser.** Straffene for en række grove forbrydelser er blevet markant skærpet, herunder for voldsforbrydelser, voldtægt, seksuelt misbrug af børn og våbenbesiddelse.
- **Øget kapacitet i kriminalforsorgen.** Kapaciteten i kriminalforsorgens institutioner er blevet udvidet med mere end 500 nye fængsels- og arrestpladser.
- **Bekæmpelse af bande- og rockerkriminalitet.** Politiet er blevet tilført betydelige midler til en række særlige indsatsområder, herunder bekæmpelsen af bande- og rockerkriminalitet.
- **Terrorpakkerne I og II.** PET er blevet styrket og har fået en række redskaber til at bekæmpe terror.
- **Skærpede straffe for spirituskørsel.** Straffene for spirituskørsel og anden hensynsløs kørsel er markant forhøjet, og muligheden for at konfiskere køretøjet er blevet udvidet.
- **Al Capone.** SKAT og politiets samarbejde om "Al Capone"-modellen har styrket indsatsen overfor bander og rockere, og SKAT har forbedret kontrollen ved grænserne med containerscanner samt skærpet bekæmpelsen af snyd med beskatning og anvendelse af biler.

Med finanslovaftalen for 2011 videreføres den konsekvente og faste retspolitik, og indsatsen mod socialt bedrageri styrkes yderligere.

### Boks 19. Nye initiativer på finansloven for 2011

- **Politiaftale.** Med den nye aftale om politiets økonomi i 2011 er der sat fokus på effektivisering og fortsat modernisering af politiets virksomhed. Aftalen er første fase af en flerårig omstillingsproces frem mod 2015, der skal resultere i et endnu bedre og mere effektivt politi.
- **Kontrol i lufthavne.** Antallet af kontroller i lufthavnene tredobles og øges ved grænseovergange.
- **Særlige kontrolteams.** Der etableres særlige kontrolteams i Tyrkiet, Spanien, Thailand og Marokko med henblik på at afdække snyd med ydelser ved ophold i udlandet.
- **Sanktioner ved socialt bedrageri.** Kontanthjælpen nedsættes i en periode for personer, som uberettiget modtager ydelser under ophold i udlandet.
- **Styrket indsats over for snyd mv.** SKAT skærper indsatsen mod sort arbejde og socialt bedrageri samt overfor dem, der ikke følger reglerne, herunder i udsatte byområder. Samtidig skærpes kontrollen med grænseoverskridende aktiviteter og snyd med beskatningen af biler.

## **Politiaftale**

Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne er enige om en aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi i 2011. Aftalen markerer en ny tid for politiet med fokus på effektivisering og fortsat modernisering af politiets virksomhed. Aftalen i 2011 er således første fase af en flerårig omstillingsproces frem mod 2015, der skal resultere i et endnu bedre og mere effektivt politi.

Med aftalen påbegynder politiet implementeringen af alle effektiviseringsforslag fra Udvalget for en budgetanalyse af politiet 2009-2010, og aflønningen af politielever ændres, så de overgår til SU i skoleperioderne.

Politiet tilføres en bevilling på i alt 515 mio. kr. i 2011 til fastholdelse af det politifaglige aktivitetsniveau i 2011. Hertil kommer en bevilling på 15 mio. kr. til merudgifter til SU mv.

Bevillingen på i alt 530 mio. kr. finansieres til dels med tiltag, som også finansierer den nuværende flerårsaftale for perioden 2007-2010.

## **Pulje til indsatsen mod negativt stærke indsatte**

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at indsatsen mod negativt stærke indsatte dominans i fængsler og arresthuse skal styrkes yderligere. Derfor afsættes en pulje på 20 mio. kr. til kriminalforsorgen i 2011, som blandt andet kan anvendes til øget sektionering, så de negativt stærke indsatte adskilles fra øvrige indsatte. Forligspartierne vil nøje følge udviklingen i fængslerne.

## **Styrket Al Capone mv.**

SKAT og politiet har gennem de senere år taget nye og mere grundige analysemetoder i brug overfor bander og rockere efter den såkaldte "Al Capone"-model. Metoden indebærer, at bande- og rockermedlemmers økonomi gennemgås grundigt, og der sættes særligt fokus på, om der skjules penge for SKAT gennem fx familie- og selskabskonstruktioner. En tilsvarende indsats benyttes over for andre grupper, der ikke følger reglerne.

### Boks 20. Styrket Al Capone mv.

- **Udsatte byområder.** Styrket fokus på uberettigede udbetalinger af offentlig forsørgelse i udsatte byområder gennem tværgående samarbejde mellem blandt andet beskæftigelsesmyndighederne og SKAT om en systematisk kontrolindsats.
- **FairPlay.** Styrket indsats overfor sort og illegalt arbejde samt socialt bedrageri, herunder i restaurations- og byggebranchen.
- **"Sorte huller".** Styrket indsats overfor snyd i såkaldte "sorte huller", herunder i kioskmiljøet, på markeder og musikfestivaler, til koncerter og over Danmarks grænser.
- **Grænseoverskridende kriminalitet.** Udvidet kontrol med grænseoverskridende kriminalitet gennem blandt andet en midlertidig forøgelse af bemanningen i Københavns og Billund Lufthavne med fokus på socialt bedrageri, pengesmugling og narko.
- **Snyd med beskatning af biler.** Videreførelse af SKATs indsats mod ulovlig kørsel med udenlandsk indregistrerede køretøjer, herunder i bande- og rockermiljøet.

Erfaringerne med indsatsen er positive. SKAT og politiet har blandt andet beslaglagt bande- og rockermedlemmers kontante pengebeløb og udenlandsk indregistrerede biler, ligesom der er rejst straffesager mod bande- og rockermedlemmer for overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen. I 2010 er der gennemført 135 fagedforretninger og iværksat 58 kontrolsager, som blandt andet har resulteret i udlæg for ca. 5 mio. kr., foreløbige reguleringer på ca. 14 mio. kr. og 4 afsluttede straffesager.

Herudover har SKAT gennemført en indsats over for ulovlig kørsel i udenlandsk indregistrerede biler, hvor der er foretaget mere end 300 kontroller af køretøjer. Det har resulteret i beslaglæggelse af ca. 100 køretøjer samt efterbetaling af registreringsafgift for mere end 10 mio. kr.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at indsatsen mod dem, der ikke følger reglerne, skal videreføres og styrkes med en række nye initiativer i 2011. Det skal ske ved en målrettet anvendelse af ca. 230 årsværk af de midlertidige ressourcer i Skatteministeriet. Skatteministeren orienterer halvårligt forligspartierne om den gennemførte indsats.

De øvrige midlertidige ressourcer målrettes andre relevante indsatsområder inden for rammerne af Skatteministeriets fokusområder.

### Boks 21. Prioriterede indsatsområder i 2011

- Nedbringelse af restancer til det offentlige (ca. 150 årsværk).
- Bekæmpelse af sort arbejde, socialt bedrageri, grænseoverskridende kriminalitet, snyd mv. blandt andet via "Al Capone"-modellen (ca. 230 årsværk).
- Øget fokus på multinationale selskaber mv. samt nedbringelse af sagspukkel vedrørende sager om fradrag for grundforbedringer (ca. 100 årsværk).

### **Styrkelse af toldindsatsen ved grænserne**

SKATs arbejde med økonomisk kriminalitet, herunder hvidvaskning af penge, bekæmpelse af illegal import, socialt bedrageri mv., viser, at der heri indgår en grænseoverskridende trafik af personer, varer, penge narko mv.

Igennem de senere år er der taget en række initiativer, der skal styrke toldindsatsen ved de danske grænser. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at denne udvikling skal fortsætte.

#### **Boks 22. Styrkelse af toldindsatsen ved grænserne.**

- SKAT og politiet samarbejder løbende om blandt andet udveksling af operative efterretninger. Som led heri har SKAT udstationeret en toldkoordinator i politiets nationale efterforskningscenter (NEC).
- SKAT og politiet samarbejder om aktiviteter, der udføres af de mobile enheder i de grænsenære områder, hvor SKAT kontrollerer mængden og lovligheden af medbragte varer.
- Med finanslovaftalen for 2008 blev der afsat 10 mio. kr. til at styrke kontrollen ved Frøslev grænseovergang og dermed styrke bekæmpelsen af menneskesmugling og smugling af fx narkotika. De permanente faciliteter til brug for stikprøvekontrol ved Frøslev grænseovergang etableres i 2011.
- SKATs mobile containerscanner løser mange varierende kontrolopgaver, fx undersøgelse af containere inden afsendelse til USA som led i kampen mod terror. Med finanslovaftalen for 2010 blev der afsat midler til anskaffelse af en ekstra containerscanner, som tages i brug i andet halvår af 2011.
- Toldindsatsen ved grænseovergangene opprioriteres med 40 mand i 2011. Herudover skærper SKAT sin kontrol med grænseoverskridende aktiviteter blandt andet gennem en midlertidig øget bemanning i lufthavne med fokus på pengesmugling og narko i 2011. Kontrollen vil også styrke bekæmpelsen af socialt bedrageri.

### **Undersøgelse af "mængderabat" på straf**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at undersøge reglerne om strafudmåling ved samtidig pådømmelse af flere kriminelle forhold og i forbindelse hermed vurdere konsekvenserne af at ændre de gældende regler i forhold til kapacitetsbehovet i Kriminalforsorgens institutioner.

### **Styrket indsats mod socialt bedrageri**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at styrke indsatsen mod socialt bedrageri.

Sociale ydelser er forbeholdt borgere, der har ret til og behov for hjælpen. Misbrug af sociale ydelser er asocialt og med til at svække sammenhængskraften i vores velfærdssamfund. Hvis der ikke gribes ind over for socialt bedrageri, mindskes danskerne vilje til at bidrage til velfærdssamfundet.



Som led i finanslovsaftalen for 2010 blev der nedsat et tværministerielt udvalg, som har fremlagt en række anbefalinger, der kan styrke den generelle indsats mod socialt bedrageri.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at gennemføre udvalgets anbefalinger, herunder forbedre kontrollen med ydelser ved ophold i udlandet, dobbeltforsørgelse og sort arbejde. Endvidere styrkes koordinationen af indsatsen mod misbrug af fx dagpenge, kontanthjælp og efterløn i udsatte boligområder, og der etableres særlige kontrolteams i Tyrkiet og Spanien samt et pilotprojekt med kontrolteams i Thailand og Marokko.

I lyset af de gode erfaringer intensiveres lufthavnstilsynet, hvor antallet af tilsyn tredobles. Kontrollen i lufthavne øges og udbredes til grænseovergange.

Forligspartierne er enige om, at det skal have større konsekvenser, hvis kontant- eller starthjælpsmodtagere uberettiget modtager ydelser under ophold i udlandet. Derfor indføres skrappe sanktioner, så ydelsesmodtagere - udover det nuværende tilbagebetalingskrav - også vil få hjælpen nedsat fremadrettet i en periode. Samtidig skal kommunen, hvis den får meddelelse om, at der i Lufthavnstilsynet er rejst tvivl om den generelle rådighed for en kontant- eller starthjælpsmodtager, hurtigst muligt indkalde personen til en individuel jobsamtale efter meddelelsen er modtaget. Herefter skal kommunen i en tre måneders periode indkalde personen til jobsamtale hver anden uge.

Initiativerne vil føre til en styrkelse af indsatsen mod socialt bedrageri og derved føre til offentlige besparelser i form af reducerede udbetalinger af sociale ydelser mv. Der afsættes ca. 7 mio. kr. årligt i 2011 og 2012 til at implementere og igangsætte initiativerne og yderligere 3 mio. kr. årligt i 2013 og 2014 til løbende udgifter.

### **Bedre kontrol med udbetaling af børnefamilieydelse mv. til udlændinge**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at styrke kommunernes kontrol med udbetalingerne af børnefamilieydelse og børnetilskud til udlændinge gennem et forbedret datagrundlag til de kommunale sagsbehandlere og udvidet modregningsadgang i skyldig børnefamilieydelse.

Kommunerne skal have et klart lovgrundlag til at indhente indkomstoplysninger i SKATs indkomstregistre. Herudover skal E-indkomstregistret udbygges med en avis-ordning, så det vil være muligt for den kommunale sagsbehandler at abonnere på en kendt personkreds og automatisk få besked, når der er ændringer i indkomst eller ansættelsesforhold. Endvidere udvides adgangen til at modregne restancer i børnefamilieydelsen til også at omfatte eksisterende skyldig børnefamilieydelse.

Initiativerne vurderes at reducere uberettigede udbetalinger af børnefamilieydelse og børnetilskud til udlændinge med ca. 5 mio. kr.

## En sund offentlig økonomi

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at sikre et solidt fundament for en sund offentlig økonomi. Forligspartierne er derfor enige om, at den samlede aftale om finansloven for 2011 holdes inden for rammerne af genopretningsaftalen, så de offentlige underskud bringes ned, og henstillingen fra EU indfries. Forligspartierne er således enige om at finansiere merudgifter i forhold til regeringens finanslovsforslag for 2011.

### Boks 23. Hovedlinjer i genopretningsaftalen

- **Konsolidering.** Som led i den samlede konsolidering gennemføres tiltag for godt 24 mia. kr. i 2013. Dermed indfris den henstilling, som Danmark modtog fra EU den 13. juli, om en finanspolitisk stramning på i alt 1½ pct. af BNP i 2011-2013.
- **Offentlige udgifter.** De samlede ressourcer til offentlig service holdes i ro i 2011-2013.
- **Tiltag på skatteområdet.** Den automatiske regulering af beløbsgrænser for skatter mv. (§ 20-reguleringen) suspenderes i 2011-2013. Den aftalte forhøjelse af topskattegrænsen udskydes i tre år til 2014. Og der indføres en grænse for fradrag for lønmodtageres faglige kontingent mv.
- **Arbejdsmarkedsreform.** Dagpengeperioden forkortes fra 4 til 2 år. Det bidrager til at reducere den strukturelle ledighed og styrke beskæftigelsen, som erfaringerne med at forkorte dagpengeperioden i 1990'erne viser.
- **Omprioriteringer af offentlige udgifter.** Inden for rammerne af genopretningsaftalen omprioriteres offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013. Det skaber plads til at prioritere ressourcer til flere i unge uddannelse og flere behandlinger på sundhedsområdet.

En helt central målsætning i genopretningsaftalen er, at de offentlige udgifter holdes i ro over de kommende år. De økonomiske vismænd, IMF og andre uafhængige institutioner har bakket op om konsolideringen i genopretningsaftalen og har blandt andet understreget behovet for en stram udgiftsstyring i de kommende år.

Hovedparten af lovforslagene, der udmønter *Aftale om genopretning af dansk økonomi*, er fremsat og vedtaget i Folketinget. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at gennemføre den udestående lovgivning.

Som led i genopretningsaftalen er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at udvide sygedagpengelovens arbejdsgiverperiode fra de nuværende 3 uger til 4 uger og 2 kalenderdage med virkning fra den 1. januar 2012. Det indebærer offentlige mindreudgifter på 760 mio. kr. årligt fra 2012 og frem, og som forudsat i genopretningsaftalen tilvejebringes dermed et provenu på ¾ mia. kr. årligt fra og med 2012.

Forligspartierne er herudover enige om en række yderligere initiativer, som bidrager til at fastholde en sund offentlig økonomi.

#### Boks 24. Nye initiativer i finanslovaften for 2011

- **En aktiv beskæftigelsesindsats.** Der gennemføres blandt andet en harmonisering og nedsættelse af refusionssatserne på tværs af en række indkomstoverførsler for at understøtte en mere effektiv beskæftigelsesindsats med større fokus på den virksomhedsrettede indsats.
- **Prisloft på 6 ugers selvvalgt uddannelse.** Prisloftet begrænser stigningen pr. årselev i 6 ugers selvvalgt uddannelse.
- **Styrkelse af kommunernes incitamenter til at overholde de økonomiske ramme.** Det betingede bloktilskud til kommunerne justeres, så overskridelser i kommunernes regnskaber under ét modregnes 60 pct. individuel og 40 pct. kollektiv.
- **Skattestop og kommunale skattestigninger.** Den budgetterede stigning i kommuneskatten i 2011 neutraliseres i overensstemmelse med skattestoppet gennem en nedsættelse af bundskatten i 2011.

#### En aktiv beskæftigelsesindsats

Den aktive beskæftigelsesindsats kan blive mere effektiv. I dag anvendes i for høj grad kurser og projekter uden tilstrækkeligt jobsigte.

Regeringen har den 5. november 2010 indgået aftale med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Kristendemokraterne om en række initiativer på beskæftigelsesområdet, som understøtter en mere effektiv beskæftigelsesindsats med større fokus på en virksomhedsrettet indsats.

Med aftalen harmoniseres og sænkes refusionssatserne på tværs af dagpenge, kontanthjælp, starthjælp, revalidering og ledighedsydelse. Der ydes herefter 50 pct. refusion for forsørgelsesudgifter i perioder med virksomhedsrettet aktivering eller ordinær uddannelse og 30 pct. i perioder med øvrig vejledning og opkvalificering, 6 ugers selvvalgt uddannelse eller passiv forsørgelse. Der indføres desuden et loft for driftsudgifter til aktivering på 13.700 kr. pr. helårsperson på tværs af ydelserne.

Herudover har regeringen den 5. november 2010 indgået aftale med Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Liberal Alliance om en refusionsomlægning på sygedagpengeområdet efter samme principper som på aktiveringsområdet. Med aftalen fritages også en række grupper fra aktive tilbud og samtaler, herunder meget syge mennesker samt personer med en klar diagnose, som forventes raske inden for 8 uger.

Den samlede refusionsomlægning får virkning fra 2011. Der indføres en overgangsordning i 2011, som kompenserer de kommuner, der får et tab på mere end 0,1 pct. af deres beskatningsgrundlag.

Aftalerne skønnes at indebære offentlige mindreudgifter på 525 mio. kr. årligt fra 2011 og frem som følge af øget anvendelse af billigere og mere effektive redskaber og et lavere aktiveringsomfang.

## Prisloft på 6 ugers selvvalgt uddannelse

Udgiften pr. årselev i 6 ugers selvvalgt uddannelse er steget fra ca. 110.000 kr. i 2007 til knap 190.000 kr. i 2010.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om at indføre et prisloft på 140.000 kr. pr. årselev. Retten til 6 ugers selvvalgt uddannelse bliver ikke berørt. Loftet skønnes at indebære samlede offentlige mindredgifter på 389 mio. kr. årligt.

Forligspartierne er endvidere enige om at reducere en række puljer på Beskæftigelsesministeriets område med 86 mio. kr. i 2011 med henblik på at prioritere og målrette indsatsen.

## Kommunernes økonomi

Der er siden 2001 tilført betydelige midler til den borgernære service i kommunerne. Det er et resultat af, at regeringen har prioriteret den kommunale service til blandt andet børn og ældre meget højt.

### Boks 25. Den borgernære service er blevet prioriteret højt

- **Den borgernære service** i kommuner og regioner er blevet tilført betydelige midler siden 2001. Det offentlige forbrug forventes således at være knap 74 mia. kr. højere i 2011 end det var i 2001. Langt hovedparten af stigningen i det offentlige forbrug er målrettet borgernær service i kommuner og regioner.
- **Kvalitetsfonden** sikrer et markant løft af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen samt på ældreområdet mv. I 2009-2013 løftes kommunernes investeringer på de borgernære områder således fra det hidtidige niveau på 25 mia. kr. til i alt 34 mia. kr.
- **Gensidighedsaftalen** mellem regeringen og KL indebærer, at regeringen gennemfører konkrete initiativer, der frigør ressourcer i kommunerne. I 2011 er der frigjort ressourcer for i alt 1,1 mia. kr., så kommunerne kan levere mere og bedre service til borgerne.
- **Kommunalreformen** har skabt større kommuner med en forbedret økonomisk og faglig bæredygtighed. Samtidig har kommunerne fået ansvaret for flere opgaver, så kommunerne i dag udgør det centrale omdrejningspunkt for den borgernære service. I forlængelse af kommunalreformen har kommunerne endvidere overtaget ansvaret for beskæftigelsesindsatsen. Det indebærer, at to indgange til det offentlige er blevet slået sammen til én.

Med kvalitetsfonden er der samtidig sikret et markant løft af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen samt på ældreområdet mv. Kommunernes investeringer på de borgernære områder løftes således fra det hidtidige niveau på omkring 25 mia. kr. til i alt 34 mia. kr. i 2009-2013.

Med *Aftale om genopretning af dansk økonomi* sikres, at kommunerne i 2011 og frem kan fastholde den nuværende høje budgetramme i 2010. Med afsæt i genopretningsaftalen har regeringen og KL indgået aftale om rammerne for kommunernes økonomi i 2011. Kommunernes bloktilskud i 2011 er i den forbindelse fastsat, så der er sikret fuld finansiering af det aftalte udgiftsniveau for kommunerne under ét.

Udover at videreføre udgiftsniveauet i budgetterne for 2010 kan kommunerne i de kommende år frigøre ressourcer til fortsat udvikling og forbedring af den kommunale borgernære service gennem omprioriteringer og bedre ressourceudnyttelse.

En bedre ressourceudnyttelse i kommunerne understøttes blandt andet af, at regeringen som led i gensidighedsaftalen med kommunerne har fremlagt konkrete initiativer, der i alt frigør 1,1 mia. kr. i kommunerne i 2011. Et væsentligt element som led heri er en række initiativer til afbureaukratisering på centrale velfærdsområder, der blev aftalt som led i finanslovaftalen for 2010. De frigjorte midler skal anvendes til bedre service i kommunerne.

### **Overholdelse af de aftalte økonomiske rammer for kommunerne**

Som led i genopretningen af den offentlige økonomi er det centralt, at kommunerne fremadrettet respekterer de økonomiske rammer, der aftales, og som ligger til grund for de årlige finanslovaftaler.

Med genopretningsaftalen blev det betingede bloktilskud forhøjet til 3 mia. kr. og justeret, så det også betinges af, at regnskaberne for kommunerne under ét overholder de samlede aftalte rammer for kommunernes økonomi. Fra 2011 skal kommunerne samtidig udarbejde halvårsregnskaber.

For at styrke den enkelte kommunes incitament til at overholde de økonomiske rammer er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at justere det betingende bloktilskud således, at en eventuel modregning i tilfælde af, at kommunernes regnskaber under ét overskrider de aftalte rammer i 2011, foretages 60 pct. individuelt og 40 pct. kollektivt.

### **Skattestop og kommunale skattestigninger**

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2011 mellem regeringen og KL kan et mindre antal kommuner i en særlig vanskelig økonomisk situation foretage en justering af de kommunale skatter i 2011 inden for en samlet ramme på 300 mio. kr. Kommunernes budgetter for 2011 viser en stigning i de kommunale skatter på i alt 330 mio. kr. Regeringen har valgt at acceptere budgetresultatet og på den baggrund vil den kommunale skattestigning i budgetterne for 2011 ikke medføre en nedsættelse af bloktilskuddet.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at neutralisere den højere kommuneskat ved at sænke bundskatten i 2011, så skattestoppet overholdes. Skattenedsættelsen vil blive indarbejdet ved efterfølgende korrektioner til de individuelle forskudsregistreringer for 2011 samt ved slutskatteopgørelsen for indkomståret 2011.

### **Kommunale indtægter fra betalingsparkering**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om fremadrettet at sikre, at kommunerne ikke opkræver betaling for parkering af økonomiske hensyn.

Der er på den baggrund enighed om en model, der indebærer, at indtægter fra betalingsparkering over niveauet i 2007 tilfalder staten via en modregning i bloktilskuddet. Der ændres ikke på kommunernes mulighed for at anvende betalingsparkering for at tilgodese trafikale hensyn. Kommunerne kan undgå modregning under forudsætning af, at kommunens parkeringsordning ”hviler i sig selv”. Det giver mulighed for at foretage større investeringer i eksempelvis parkeringshuse mv. Forligspartierne noterer sig, at regeringen vil fremsætte lovforslag herom.

### **Kommunernes gælds- og formueforvaltning**

Der er indikationer på, at nogle kommuner i gælds- og formueforvaltningen anvender avancerede finansielle instrumenter og lån i fremmed valuta, som ikke nødvendigvis afspejler et behov for at afdække kommunale risikoeksponeringer.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der ikke skal foretages finansiell spekulation for borgernes penge. Forligspartierne er derfor enige om at igangsætte et arbejde, der skal belyse kommunernes nuværende gælds- og formueforvaltning. Som led heri skal det blandt andet overvejes, om der bør ske en regulering af kommunernes muligheder for at optage lån i fremmed valuta samt anvende afledte finansielle instrumenter. Arbejdet skal afsluttes i foråret 2011.

## Andre temaer

### Værdikommission

I en tid, hvor samfundslivet og vores dagligdag i stigende grad præges af mødet mellem forskellige kulturer, nye teknologiske muligheder og en høj materiel velstand, er der behov for at kortlægge, hvilke værdier der er vigtige for danskernes liv, og som vi ønsker at fremme og udvikle.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er på den baggrund enige om at nedsætte en værdikommission, som frem til udgangen af 2012 skal bidrage til en bred folkelig debat om positive værdier i det danske samfund inden for fire temaer:

- Familien med særlig vægt på børns opvækst og opdragelse.
- De nære fællesskaber i lokalsamfundet.
- Den voksende forbrugerkulturs påvirkning af vores liv.
- Den enkeltes frihed og det personlige ansvar.

Forligspartierne er enige om, at værdikommissionen skal bidrage til en åben folkelig debat – uden selv at gøre sig til fortalere for bestemte værdier – blandt andet gennem debatmøder rundt om i landet og ved et Internet-forum, hvor alle kan deltage. Kommissionen afslutter sit arbejde med en rapport, der sammenfatter hovedpunkterne i den folkelige debat.

Kommissionen nedsættes efter aftale med forligspartierne af kulturministeren med en formand og ti medlemmer med kompetencer inden for de fem temaer. Der afsættes i alt 6 mio. kr. til Kommissionens arbejde i 2011 og 2012.

### Strandingsmuseet i Thorsminde

Jyllandsslaget fandt sted ud for den jyske vestkyst under 1. verdenskrig med tab af næsten 10.000 menneskeliv. Det er det største søslag, der nogensinde er udkæmpet, og på den baggrund også en vigtig del af den danske kulturarv. Strandingsmuseet i Thorsminde har blandt andet en udstilling om slaget. Strandingsmuseet er i dag organisatorisk en del af det statsanerkendte Holstebro Museum.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at undersøge muligheden for at overflytte Strandingsmuseet til det statsanerkendte Fiskeri- og Søfartsmuseum i Esbjerg for blandt andet at styrke Strandingsmuseets fokus på det maritime område. Målet er, at Strandingsmuseet på sigt kan blive et selvstændigt, statsanerkendt museum. Der foretages en evaluering efter to år for at vurdere, hvor langt Strandingsmuseet er i forhold til at kunne leve op til museumslovens krav om statsanerkendelse.

Forligspartierne er enige om at afsætte 0,4 mio. kr. årligt til Strandingsmuseet, som blandt andet skal anvendes til at styrke museets forskning og samarbejdet med andre museer på det maritime område med henblik på, at museet eventuelt kan opfylde betingelserne for selvstændig statsanerkendelse.

### **Puljen til kystsikring af småøer**

Med henblik på at understøtte indsatsen for genopretning og udvidelse af kystbeskyttelse og diger på småøer blev der med finanslovaftalen for 2010 etableret en pulje på 4 mio. kr. årligt i 2010 og 2011 til kystsikring af småøer.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte yderligere 4 mio. kr. i 2012 til kystsikring af småøer.

### **Landdistrikternes Fællesråd**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at støtte informationsvirksomhed mv. om landdistrikternes udviklingsvilkår med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Der afsættes på den baggrund 1,0 mio. kr. i 2011 til Landdistrikternes Fællesråd.

### **Filmaftale for 2011-2014**

Regeringen har den 27. oktober 2010 indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Enhedslisten, Liberal Alliance og Kristendemokraterne om den filmpolitiske indsats i 2011-2014.

Med aftalen sikres en stabil ramme for en fortsat udvikling af den succes, som dansk film har haft i en årrække. Aftalen rummer en række nye elementer, herunder at der kan ydes støtte til digitaliseringen af både små og store biografer, så der bevares en mangfoldig biografkultur i Danmark, og at der indføres større fleksibilitet i støttesystemet til film. Herudover afsættes der flere penge til udvikling af computerspil.

### **Aftale for de videregående uddannelser under Kulturministeriet i 2011-2014**

Regeringen har den 27. oktober 2010 indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Liberal Alliance og Kristendemokraterne om Kulturministeriets videregående uddannelser i 2011-2014.

Med aftalen sikres stabile rammer til at fortsætte udviklingen af uddannelsestilbud, forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed, der er på internationalt niveau. Samtidig sættes fokus på de studerendes fremtidige beskæftigelsesmuligheder.

### **Aftale om biblioteksafgiften og litteraturpulje**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at forhøje biblioteksafgiften med i alt 5,5 mio. kr. årligt. Desuden videreføres Kunstrådets eksisterende litteraturpulje, og der afsættes 10,9 mio. kr. årligt til formålet.



Med løftet til biblioteksafgiften og videreførslen af litteraturpuljen sikres et markant løft til danske forfattere og dansk litteratur.

### **Partnerskab for Dialog og Reform**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at ændre navnet på Det Arabiske Initiativ til Partnerskab for Dialog og Reform.

Forligspartierne er desuden enige om at afsætte 10 mio. kr. i 2011 under Partnerskab for Dialog og Reform til projekter med det formål at fremme dialog og samarbejde mellem israelere og arabere, herunder 5 mio. kr. til organisationen "Peres Center for Peace". Forligspartierne er enige om at undersøge mulighederne for at yde støtte til et muligt dansk institut i Jerusalem.

### **Udmøntning fra miljømiliard II**

I 2007 afsatte regeringen 1 mia. kr. til natur- og miljøindsatser i 2010-2013 (miljømiliard II). Midlerne skal bidrage til at indfri visionerne om, at fremtidige generationer skal have mindst samme glæde af naturen, som vi har i dag.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at udmønte i alt 143 mio. kr. i 2011-2013 til initiativer, der understøtter bedre miljø i dagligdagen, en styrket miljøindsats til gavn for borgere og erhverv samt bedre grundlag for beskyttelse af værdifuld danske natur.

Med aftalen styrkes blandt andet vejledning og information i forhold til den enkelte borgers miljøhensyn og -sikkerhed, ligesom der skabes bedre muligheder for friluftsliv gennem lokalt samarbejde og bynær skovrejsning.

### **Natur- og Miljøklagenævnet**

Regeringen og Dansk Folkeparti har med *Aftale om Moderniseringen af klagesystemet på natur- og miljøområdet og styrkelse af borgernes retsstilling* fra 2009 sat fokus på kortere sagsbehandlingstid gennem forenkling, styrkelse og effektivisering af behandlingen af klagesager på natur- og miljøområdet.

Aftalen har medført en reduktion af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Miljøklagenævnet i 2010, herunder også for husdyrsager. Samtidigt er antallet af afsluttede sager øget fra 2009 til 2010. Der er dog fortsat for mange uafsluttede sager, der er over to år gamle.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er på den baggrund enige om at afsætte en pulje på 10 mio. kr. i 2011 til ekstern bistand til en fokuseret indsats i Natur- og Miljøklagenævnet, som fra starten af året målrettet nedbringer de ældre, uafsluttede sager.

Forligspartierne er endvidere enige om at differentiere gebyret for klager til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret fastholdes på 500 kr. for privatpersoner og hæves

til 3.000 kr. for virksomheder og organisationer. Hermed får Natur- og Miljøklagenævnet i højere grad mulighed for at rette fokus på de væsentligste sager.

Forligspartierne er herudover enige om at nedsætte et hurtigt arbejdende eksternt ekspertudvalg, der skal forberede en samlet reform af klagesystemet på miljøområdet. Sigtet er at etablere et klagesystem, der sikrer en hurtig og effektiv behandling af klagesager, så ingen skal vente i årevis på en afgørelse.

### **Forlig om Beredskabet**

Regeringen har den 7. november 2010 indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om det statslige beredskab i 2011. Med aftalen forlænges den nuværende flerårsaftale fra 2007 med et år, herunder den overordnede struktur for beredskabet. Der afsættes 16,4 mio. kr. til beredskabsområdet i 2011.

### **Udmøntning fra ABT-fonden**

På finansloven for 2008 blev der afsat i alt 3 mia. kr. i 2009-2015 til medfinansiering af afprøvning og udbredelse af ny teknologi og nye arbejds- og organisationsformer, der kan aflaste medarbejderne og give mere tid til borgernær service og omsorg.

Som opfølgning herpå har regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance den 6. november 2010 indgået aftale om at udmønte ca. 48 mio. kr. i 2011 til 13 demonstrationsprojekter fra ABT-fonden. Herudover reserveres ca. 328 mio. kr. til blandt andet udmøntning af midler i foråret 2011. Heraf reserveres 109 mio. kr. til udbredelse af en videokonferenceløsning på justitsområdet under forudsætning af, at der sker en afklaring omkring projektets samlede økonomiske rentabilitet. Forslaget vil kunne reducere politiets ressourceforbrug på transport af arrestanter og omkostningerne til vidnegodtgørelse mv. Fondens udmøntningsprofil ændres endvidere, så der også i 2016 kan uddeles støtte fra ABT-fonden.

De støttede projekter i 2011 omfatter arbejdskraftbesparende tiltag på blandt andet social- og sundhedsområdet med fokus på bedre it-understøttet genoptræning og ældreomsorg, selvhjælpsprogrammer for personer med psykiske lidelser samt telemedicinsk støtte for især kronisk syge patienter med behandlingsforløb på tværs af forskellige behandlere i sundhedsvæsenet.

Herudover ydes støtte til optimering af administrative arbejdsgange fx. på biblioteksområdet og i forbindelse med kommunernes borgerservice. De nye initiativer skal sikre en lettere og hurtigere opgaveløsning, så belastningen af medarbejderne mindskes. Samtidig frigøres ressourcer til bedre service for fx ældre, demente og patienterne på sygehusene.

### **Effektivisering af DSB**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der i den nuværende økonomiske situation skal sikres en effektiv opgavevaretagelse i alle dele af

den offentlige sektor. Forligspartierne er derfor enige om at indarbejde en reduktion i kontraktbetalingen til DSB på 300 mio. kr. årligt fra og med 2011.

## Bilag 1. Aftale om Kræftplan III

Regeringen (Venstre og Konservative), Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at gennemføre en styrket indsats på kræftområdet med en Kræftplan III. Den massive indsats for at forbedre den danske kræftindsats til højeste internationale niveau, og det momentum, der eksisterer på området, skal fastholdes og udbygges.

Kræftplan III skal særligt føre til:

- Hurtigere diagnostik ved mistanke om kræft samt styrkelse af den tidlige opsporing
- Bedre efterforløb med et markant løft af rehabiliteringen og den palliative indsats
- Øget overlevelse for danske kræftpatienter samt forbedring af livskvaliteten for patienterne både før, under og efter behandlingen

Kræftplan III fokuserer primært på de dele af patientens forløb, som ligger før og efter selve behandlingen. Vi skal være hurtigere til at finde ud af om folk har kræft, og vi skal være bedre til at opfylde de behov, den enkelte patient har i forlængelse af selve behandlingsforløbet. Kort sagt skal kræftpatienter bringes sikkert tilbage til en meningsfuld hverdag. Det gælder både de borgere, som er helbredt for kræft, og de som skal leve resten af deres liv med sygdommen. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil blandt andet tage følgende initiativer med Kræftplan III:

- Vi vil indføre en diagnostisk pakke for patienter med uspecifikke symptomer på kræft, så deres situation afklares hurtigt som led i et sammenhængende diagnostisk forløb
- Vi vil indføre landsdækkende screening for tyk- og endetarmskræft som et tilbud til personer i alderen 50-74 år
- Vi vil indføre et samlet forløbsprogram for kræftpatienters rehabilitering og palliation, så de mennesker der har haft kræft finder tilbage til et meningsfuldt liv, og de der desværre ikke kan helbredes får den nødvendige støtte og lindring
- Vi vil styrke den palliative indsats både på det basale og specialiserede niveau og afsætte midler til nye hospicepladser
- Vi vil styrke inddragelsen af patienternes pårørende, og det skal ske med særligt fokus på børn, der som pårørende er en sårbar - men ofte tavs - gruppe
- Vi vil styrke forebyggelsen af kræft, så endnu færre danskere overhovedet rammes af sygdommen
- Vi vil styrke danskernes kendskab til symptomer på kræft
- Vi vil styrke forløbskoordinationen

Disse overordnede målsætninger, som konkretiseres i planen, skal bidrage til en øget helhedstænkning på hele kræftområdet. Alle, der kommer i kontakt med den danske kræftindsats, det være sig borgere med mistanke om kræft, patienter og pårørende, skal opleve tryghed, helhed og høj kvalitet gennem hele forløbet.

Det er samtidig vigtigt at understrege, at de tidligere initiativer, herunder Kræftplan I og Kræftplan II, naturligvis ikke går i glemmebogen - tværtimod er de fundamentet for Kræftplan III. Og det skal understreges, at det ikke forholder sig sådan, at Kræftplan II nødvendigvis skal være fuldstændig færdigimplementeret, før man kan begynde at arbejde med en Kræftplan III. Der vil være et andet fokus i Kræftplan III sammenlignet med de tidligere kræftplaner og kræftplanerne vil således supplere og understøtte hinanden. Kræftplan III kan på den måde bidrage til at fastholde den positive udvikling og sikre fortsat momentum på kræftområdet.

Det har krævet en meget stor og anerkendelsesværdig indsats på de danske hospitaler at gennemføre de betydelige forbedringer, vi har set i udrednings- og behandlingsindsatsen på kræftområdet de seneste år. Vi har blandt andet med indførelse af pakkeforløb set, at både viljen og modet til at skabe vigtige forandringer findes hos aktørerne på kræftområdet. Det er en helt afgørende forudsætning for succes, og det viser, at med de rigtige rammer og de nødvendige ressourcer kan der udrettes imponerende ændringer og forbedringer på kort tid.

Det er forligspartiernes forventning, at vi med de ressourcer som Kræftplan III tilføjer området, vil fastholde og styrke indsatsen på kræftområdet yderligere til gavn for patienterne og deres pårørende.

### **Store fremskridt på kræftområdet**

Kræftområdet har undergået en betydelig udvikling de seneste 10 år. I år 2000 kom Kræftplan I, hvis formål var at nedsætte dødeligheden ved generelt at forbedre kræftbehandlingen. Man styrkede blandt andet forebyggelsen og der skete en kraftig vækst i diagnostik og behandling af kræftsygdomme. I 2005 blev Kræftplan I suppleret med Kræftplan II, hvor fokus var på styrket forebyggelse, særligt på tobaksområdet, samt anbefalinger om, at tilbyde udrednings- og behandlingsforløb, der opleves sammenhængende og er af høj international faglig kvalitet. Kræftplan II blev fulgt op af aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forbedring af behandlingen af kræft. Heri blev der afsat økonomiske ressourcer til at gennemføre de væsentligste anbefalinger i Kræftplan II.

I oktober 2007 indgik regeringen og Danske Regioner aftalen om akut handling og klar besked til kræftpatienter. Aftalen har betydet, at der i dag er indført pakkeforløb for alle kræftformer. Et pakkeforløb sikrer patienter forløb af høj faglig kvalitet uden unødigt ventetid. Af pakkerne fremgår også målsætninger for håndtering af patienter, som ikke kan følge et standardpakkeforløb.

I august 2010 offentliggjorde Sundhedsstyrelsen en national monitorering af kræftpatienters forløb. Tallene viser hurtigere forløb og dermed kortere vej til behandling for

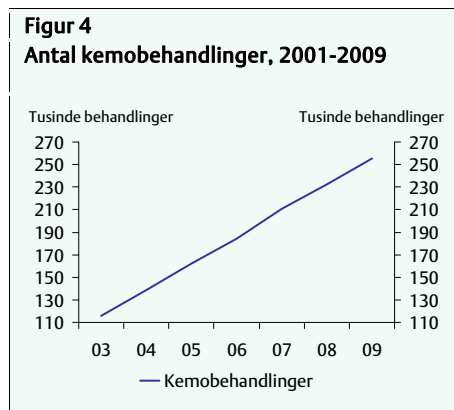
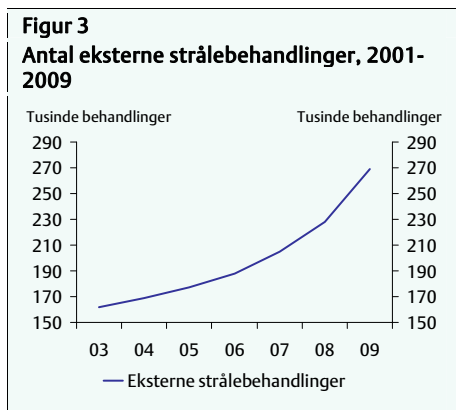
otte ud af elleve store kræftformer i dag sammenlignet med i 2008. I forlængelse heraf udarbejdede regionerne en redegørelse, der understreger, at dansk kræftbehandling har udviklet sig meget positivt, og at pakkeforløbene blandt andet har medført hurtigere udredning og behandling, at beslutningerne træffes i et team af specialister, de har styrket dialogen mellem specialerne og fremmet en ensartet behandling i hele landet.

Kræftområdet er blevet tilgodeset med betydelige ressourcer de seneste år. Det illustreres i boks 1 nedenfor.

Boks 1. Ekstra midler til kræftområdet siden 2005	
•	30 mio. kr. i 2006 til mammografiscreening
•	200 mio. kr. årligt fra 2006 til kræftmedicin
•	20 mio. kr. i 2006 og 2007 til rehabilitering
•	50 mio. kr. i 2006 til produktivitsfremmende omlægninger
•	25 mio. kr. i 2006 til klinisk kræftforskning
•	15 mio. kr. i 2006 og 143 mio. kr. årligt fra 2007 til eksperimentel kræftbehandling
•	300 mio. kr. årligt fra 2007 primært til kræftmedicin
•	225 mio. kr. i 2007 til indførelse af pakkeforløb
•	175 mio. kr. årligt fra 2008 til indførelse af pakkeforløb
•	108 mio. kr. i 2007 og 208 mio. kr. årligt fra 2008 til strålebehandling
•	25 mio. kr. i 2008 og 183 mio. kr. årligt fra 2009 til livmoderhalskræftvaccine
•	2,25 mia. kr. til lånepuljer til kræftapparatur siden 2005

Der er samtidigt sket en markant stigning i behandlingsaktiviteten siden 2001. Det gælder både antallet af opererede personer og antallet af behandlinger og operationer. Det ses af figurerne 1-4. Den stigende behandlingsaktivitet har været ledsaget af en øget overlevelse for danske kræftpatienter.





Vi begynder at se resultaterne af de senere års massive indsats for at styrke udredning og behandling af kræft, og vi ser, at flere og flere overlever en kræftsygdom. Det betyder, at der i dag lever over 200.000 danskere med kræft. De skal, i det omfang de har et behov, rehabiliteres og på fornuftig vis hjælpes tilbage til en meningsfuld hverdag - både fysisk, socialt og arbejdsmæssigt.

Kræftplan III og det sundhedsfaglige oplæg ”Styrket indsats på kræftområdet” skal bidrage til en øget *helhedsindsats* på kræftområdet med udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov, så patienten oplever tryghed og høj kvalitet i hele forløbet fra mistanken om kræft opstår, til patienten er færdigbehandlet og rehabiliteret.

## TIDLIG OPSPORING OG DIAGNOSTIK

### Diagnostisk pakke

Kræft skal opdages tidligt. Jo tidligere sygdommen opdages, desto større er patientens chance for at overleve og patienten kan tilbydes en mindre belastende behandling. Derfor har tidlig opsporing potentiale til at gøre en stor forskel for patienternes behandlingsmuligheder og overlevelse – og dermed for den danske kræftbehandling som helhed.

Pakkeforløbene har allerede forbedret udredning af patienter, hvor der findes begrundet mistanke om kræft. Men patienter med uspecifikke symptomer på kræft kan imidlertid ikke henvises direkte til et pakkeforløb. Disse patienter kan opleve lange og usammenhængende udredningsforløb. Der er derfor behov for at sikre hurtig specialiseret udredning af patienter, når den praktiserende læge har mistanke om kræft eller anden alvorlig sygdom, men ikke kan udpege nøjagtig hvilken.

Der er indført et generelt udvidet frit valg til diagnostiske undersøgelser med virkning fra 1. januar 2010. Den nye rettighed, som vedrører enkeltstående undersøgel-

ser, er til gavn for en stor gruppe patienter, som får mulighed for et kortere udrednings- og behandlingsforløb.

For at sikre hurtige og sammenhængende forløb for patienter med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom, som har behov for en række diagnostiske undersøgelser, vurderes der dog at være behov for yderligere tiltag. For at sikre et markant løft i diagnostikken for denne patientgruppe skal der derfor udarbejdes en samlet diagnostisk pakke for patienter med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom, der kan tyde på kræft. Pakken skal indeholde kliniske retningslinjer for udredning og henvisning af patienter med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom. Retningslinjerne skal primært være orienteret mod patienter, der møder hos den praktiserende læge med uspecifikke symptomer. Udover at retningslinjerne skal støtte den praktiserende læge i sin udredning af patienten, skal retningslinjerne fungere som et ”visitationsværktøj” til lægens eventuelle viderehenvisning til den specialiserede udredning. Den diagnostiske pakke skal også indeholde kliniske retningslinjer for den videre udredning i sygehusregi, samt beskrive principper for kommunikation mellem sundhedspersonalet og patienten med særligt fokus på patientens overgange mellem almen praksis og det specialiserede niveau. Endvidere skal den diagnostiske pakke beskrive principper for organisering med henblik på at sikre en samlet forløbsplanlægning og entydig ansvarsplacering gennem hele patientens forløb, så der ikke opstår tvivl om, hvem der har ansvaret for patienten og til hvem, patienten skal henvende sig.

Det betyder også, at når almen praksis har henvist en patient med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom til diagnostisk undersøgelse på sygehus, skal patienten ikke sendes tilbage til den praktiserende læge, før en diagnose er stillet eller mistanken om alvorlig sygdom er afkræftet. Det vil sige, at det pågældende sygehus har ansvaret for at udrede patienten endeligt. Det er regionerne, der udformer den konkrete organisatoriske tilrettelæggelse af den diagnostiske pakke. Det kan for eksempel ske ved, at den diagnostiske pakke forankres i fysiske såvel som såkaldt virtuelle diagnostiske centre. Også åbne ambulatorier for diagnostiske undersøgelser og lignende vil kunne understøtte hensigtsmæssig organisering af den diagnostiske pakke.

### **Ensartet og let adgang til specialiseret udredning samt vejledning til den praktiserende læge**

For patienter med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom vil specialistundersøgelser ofte være relevante som led i udredningen. Afhængig af den regionale organisering kan det både være i form af udredning hos privatpraktiserende speciallæge og på sygehus. For at fremme udredning og diagnostik uden unødigt ventetid er det derfor vigtigt, at der ikke er barrierer for almen praksis' adgang til at henvise til specialistundersøgelser såvel som for speciallægers adgang til at henvise på tværs af specialer, herunder også på tværs af sygehusafdelinger.

Den praktiserende læge skal desuden have mulighed for at få specialistvejledning i sin udredning af patienter med uspecifikke symptomer. Det gælder både i relation til at identificere mulige symptomer på kræft og hvilken udredning, der i den forbindelse



er mest hensigtsmæssig at iværksætte. Derfor skal almen praksis sikres let adgang til at drøfte udredningen af konkrete patienter med specialister på relevante sygehusafdelinger.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 1 mio. kr. i 2011 til at udarbejde den diagnostiske pakke for patienter med uspecifikke symptomer på alvorlig sygdom, der kan tyde på kræft.*

*Forligspartierne er enige om, at der fra 2012 og frem årligt afsættes 85 mio. kr. til regionerne med henblik på at styrke den tidlige diagnostik med udgangspunkt i den diagnostiske pakke for patienter med uspecifikke symptomer, der kan tyde på kræft. Midlerne skal målrettes behovet for hensigtsmæssig organisering og tilrettelæggelse af effektive diagnostiske forløb, herunder øget diagnostisk kapacitet i form af fx billeddiagnostik, som følge af indførelsen af den diagnostiske pakke. Endvidere kan midlerne målrettes eventuelle behov for uddannelse og specialisering af særlige personalegrupper.*

*Forligspartierne er enige om, at almen praksis skal have let og fleksibel adgang til henvisning til specialiseret udredning. Speciallægers adgang til at henvise på tværs af specialer skal sikres, herunder også udredning på sygehus på tværs af afdelinger. Disse adgangsmuligheder skal være ensartede for hele landet.*

### **Optimering af henvisning til pakkeforløb**

Det har vist sig, at det i nogle situationer kan være vanskeligt for almen praksis at henvise til pakkeforløbene for kræft. Øget viden om de konkrete henvisningskriterier til pakkeforløbene forventes at kunne bidrage til, at en større andel af patienterne kan henvises direkte til et pakkeforløb - hvis muligt allerede ved den første henvendelse hos den praktiserende læge.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 4 mio. kr. i 2011 og 6 mio. kr. i 2012 til at opdatere de praktiserende læger på symptomer på kræft og på kriterier for henvisning til pakkeforløb.*

### **Styrkelse af danskernes kendskab til symptomer på kræft**

En afgørende forudsætning for en tidlig indsats over for kræft er, at befolkningen har kendskab til symptomer på kræft og i givet fald søger læge. Der findes adskillige gode kanaler til information om kræft, som i dag også når ud til dele af befolkningen. Men der er særlige grupper i samfundet, som ikke nås af de eksisterende kanaler og indsatser. Derfor skal der iværksættes en målrettet informationsindsats henvendt til disse grupper, så det sikres, at så mange som muligt har den nødvendige viden om symptomer på kræft. Indsatsen skal desuden adressere, hvordan det sikres, at viden om symptomer på kræft fører til, at den enkelte borger går til læge, hvis borgeren oplever symptomer.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 3 mio. kr. i 2011, til at gennemføre en målrettet informationsindsats om symptomer på kræft. Informations-*

*kampagnen skal udformes med afsæt i viden om befolkningens nuværende kendskab til symptomer på kræft.*

## LANDSDÆKKENDE SCREENINGSPROGRAMMER

Det er afgørende, at have fokus på metoder til at opspore kræft og forstadier til kræft. Screening kan være en effektiv metode til at finde en kræftsygdom i et så tidligt stadie, at sygdommen endnu ikke har manifesteret sig med symptomer. For de patienter, som får konstateret kræft i forbindelse med screening, og som på grund af den tidlige diagnosticering får en væsentligt forbedret prognose og kan tilbydes mindre indgribende behandling, er screening et yderst værdifuldt tilbud.

### Screening for tyk- og endetarmskræft

I aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forbedring af behandlingen af kræft, som fulgte op på Kræftplan II, har forligspartierne aftalt, at spørgsmålet om at indføre et landsdækkende tilbud om screening for tyk- og endetarmskræft tages op, når resultatet foreligger af de to screeningsundersøgelser, der blev iværksat i 2002 i det daværende Københavns Amt og Vejle Amt. Samtidigt er indførelse af screening for tarmkræft i overensstemmelse med en henstilling fra 2003 fra Rådet for den Europæiske Union, og screeningen er indført eller er under indførelse i blandt andet England, Finland og Italien. Endvidere har Sundhedsstyrelsen den 29. april 2010 på baggrund af en udredning af mulighederne for og perspektiverne i at screene for tarmkræft, indstillet, at der indføres et tilbud om screening for tyk- og endetarmskræft.

På denne baggrund er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om, at tilbyde borgere i den relevante målgruppe screening for tyk- og endetarmskræft hvert andet år.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at indføre landsdækkende screening for tyk- og endetarmskræft som et tilbud til personer i alderen 50-74 år hvert andet år. Implementeringen af screeningsprogrammet forberedes i årene 2011-2013 og i den forbindelse afsættes der 38 mio. kr. i 2013 til etableringsomkostningerne. Screeningen påbegyndes i 2014 og indføres over 4 år. I den forbindelse afsættes der 220 mio. kr. i 2014 stigende til 391 mio. kr. fra 2023.*

Task Force for Patientforløb på Kræft- og Hjerteområdet følger implementeringen af screeningsprogrammet.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne lægger vægt på, at der i forbindelse med iværksættelse af screeningsprogrammet fokuseres på nuanceret information til borgerne. Det skal sikres, at borgerne i målgruppen for screening træffer en aktiv og oplyst beslutning om, hvorvidt de ønsker at tage imod tilbuddet om screening eller ej og at de, som ønsker screening, også motiveres til reelt at blive screenet.

## National opfølgning og kvalitetssikring af screeningsresultater

Der er allerede taget initiativ til at fremrykke indførelsen af screening for brystkræft, således at alle kvinder i målgruppen skulle have et tilbud om screening for brystkræft inden udgangen af 2009. Ligeledes har man i en længere årrække screenet for livmoderhalskræft. Det betyder, at der med indførelse af tilbud om screening for tyk- og endetarmskræft er et landdækkende tilbud om screening for tre væsentlige kræftformer.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der skal iværksættes en ensartet opfølgning på de nationale screeningsprogrammer til brug for løbende evaluering og optimering af programmerne, der samtidig skal inddrage international forskning og erfaringer. Det skal ske som supplement til den eksisterende monitorering af programmernes sundhedsfaglige kvalitet i regi af Kræftstyregruppen.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 1 mio. kr. årligt fra 2013 til en løbende evaluering og optimering af alle nationale screeningsprogrammer på kræftområdet ved at iværksætte en ensartet, systematisk opfølgning på programmerne med fokus på resultatopfølgning, deltagerssikring, effekt samt faglig udvikling af screeningsområdet.*

## FORLØBSPROGRAM

Der er i dag over 200.000 mennesker, der lever med kræft eller har haft kræft. Flere og flere patienter helbredes eller lever længere tid med en kræftsygdom. Derfor har et stigende antal danskere behov for hjælp til at vende tilbage til en meningsfuld hverdag og håndtere de følger, der kan opstå i forbindelse med sygdommen og behandlingen. Samtidig skal den gruppe patienter, der desværre ikke kan helbredes, sikres støtte og lindring, så den sidste tid bliver så god og tryk som muligt.

Det er derfor ikke alene nok at fokusere på hurtig og effektiv behandling. En kræftsygdom vender op og ned på ens hverdag. For nogle vil sygdommen og behandlingen medføre en række fysiske og psykiske følger. For de, der stadig er på arbejdsmarkedet, kan det betyde langt sygefravær eller helt ophør af arbejde, og mange har smerter og kan ikke klare de samme dagligdagsting, som man har været vant til. Det er vigtigt, at der sættes tidligt ind, så der tages hånd om de indvirkninger sygdommen og behandlingen har på patientens liv. Her kan målrettede indsatser som genoptræning, praktiske hjælpeforanstaltninger, hjælp til jobsituation, psykologhjælp og smertelindring være med til at hjælpe patienten tilbage til en så normal hverdag som mulig. Det er indsatser, der kræver en tæt koordinering mellem sygehus, almen praksis og kommune i en samlet rehabiliterings- og palliativ indsats.

## Forløbsprogram for kræftpatienters rehabilitering og palliation

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil styrke kræftpatienters forløb yderligere gennem udvikling af et nationalt tværfagligt og tværsektorielt forløbsprogram for kræftpatienters rehabilitering og palliation. Formålet med udviklingen af

forløbsprogrammet er at opnå en faglig indsats af høj kvalitet i hele forløbet og sikre at den samlede indsats bliver sammenhængende for patienten

Forløbsprogrammet skal sikre, at alle kræftpatienter systematisk og på baggrund af klare faglige kriterier får vurderet sit behov for rehabilitering og palliation. I forløbsprogrammet skal der lægges vægt på tidlig indsats, hvor den behandlingsansvarlige sygehusafdeling foretager en behovsvurdering af alle kræftpatienters rehabiliteringsbehov under behandlingsforløbet og altid ved udskrivning af patienten.

Kommunerne kan med fordel organisere sig med fx en kommunal rehabiliteringskoordinator eller et koordinerende rehabiliteringsteam. En sådan organisering ses allerede i en række kommuner. Koordinatorfunktionen kan sikre patienterne en sikker, smidig og tryk overgang fra sygehus til primærsektoren og dermed fungere som indgang til den kommunale rehabilitering og som bindeled til sygehusniveau og almen praksis. Koordinatorfunktionen kan endvidere sikre, at patienten får en sammenhængende indsats i kommunen.

Med udgangspunkt i forløbsprogrammet skal den enkelte patient tilbydes målrettet rehabilitering og palliation efter behov i et sammenhængende forløb med vægt på patientinddragelse og patientuddannelse. For de patienter, hvor helbredende behandling desværre ikke er mulig, skal forløbsprogrammet bidrage til at sikre den nødvendige støtte til at opnå en tryk og værdig afslutning på livet.

Forløbsprogrammet baseres på faglige retningslinjer med henblik på at sikre et ensartet og højt fagligt niveau i indsatsen. Endvidere skal forløbsprogrammet sikre en præcis beskrivelse af opgave- og arbejdsdeling mellem sygehus, almen praksis og kommune samt koordinering mellem alle involverede i patientens rehabiliteringsforløb. Der skal i udviklingen af forløbsprogrammet inddrages internationale erfaringer på området. Regioner og kommuner skal forankre forløbsprogrammet i sundhedsaftalerne. Forløbsprogrammet for kræftpatienters rehabilitering og palliation skal indgå som en del af et samlet forløbsprogram for kræftbehandling.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 1 mio. i 2011, til at udvikle et forløbsprogram for kræftpatienters rehabilitering og palliation.*

*Forligspartierne er desuden enige om at afsætte 30 mio. kr. i 2012 og 40 mio. kr. årligt fra 2013 og frem til at understøtte et forløbsprogram for kræftpatienters rehabilitering og palliation i kommunerne og regionerne.*

### **Palliation – lindrende behandling**

Palliation er en tværfaglig indsats, der tilbydes på et specialiseret og et basalt niveau. Den basale palliative indsats foregår i almen praksis, i kommunalt regi og på almene sygehusafdelinger. Den basale indsats udføres af personale, som varetager palliation som én af mange opgaver. Den specialiserede palliative indsats foregår ved palliative teams, på palliative sengeafsnit på sygehusene og på hospices, hvor palliation er ker-

neopgaven. Det vurderes, at der er behov for at styrke begge niveauer. Den styrkede palliative indsats vil ikke alene komme kræftpatienter til gode. Initiativerne på det palliative område, der beskrives nedenfor, skal i lige grad løfte indsatsen for alle uhelbredeligt syge patienter.

### **Det specialiserede niveau**

Der er behov for at udbygge adgangen til den specialiserede palliative indsats, blandt andet i form af specialiserede palliative teams, der kan sikre det basale niveau bedre adgang til specialistbistand. Det palliative team skal tilbyde assistance på sygehusafdelingerne og hjemmebesøg samt stå til rådighed for det basale niveau døgnet rundt. En vigtig opgave for et palliativt team er at være kompetencecenter, som det basale palliative niveau kan rådføre sig med. I dag er de palliative teams ikke døgndækkende og der er derfor ikke altid adgang til specialiserede palliative kompetencer og rådgivning. Dette betyder at palliative patienter, der ville foretrække at blive i eget hjem, i nogle tilfælde må indlægges, hvis deres helbredssituation ændres om natten eller i weekenden.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 8 mio. kr. fra 2011 og frem til at sikre øget adgang til specialiseret palliativ behandling og specialiseret rådgivning til det basale niveau.*

Der er herudover behov for at udbygge antallet af hospicepladser samt antallet af palliative sengepladser på sygehusene. I dag ligger palliative patienter på almindelige sygehusafdelinger, der ikke har den fornødne viden om palliation. Mange afdelinger kan desuden ikke tilbyde dødende patienter enestue.

*For at give flere patienter mulighed for ophold på et hospice er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afsætte 6 mio. kr. i 2011 til etablering af 12 ekstra hospicepladser.*

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er endvidere enige om at udbygge kapaciteten med yderligere 10 pladser årligt i perioden 2012-2014, så det samlede antal hospicepladser i Danmark når op på i alt 250. Forligspartierne er enige om at afsætte 5 mio. kr. årligt i perioden 2012-2014 til etableringsstøtte til de ekstra 30 pladser. Til drift af de i alt 42 nye hospicepladser, når disse er etableret, afsættes 6 mio. kr. i 2011, 15 mio. kr. i 2012, 22 mio. kr. i 2013 og 29 mio. kr. årligt fra 2014 og frem.*

### **Opdatering af kliniske retningslinjer om specialiseret palliation**

I den specialiserede indsats er det vigtigt, at der defineres minimumskrav til, hvordan indsatsen bør foregå, og hvordan den organiseres, herunder hvilke personalegrupper, der skal indgå for blandt andet at sikre tværfaglighed. Der er derfor behov for at opdatere de kliniske retningslinjer, som vil kunne understøtte en ensartet kvalitet på tværs af landet, sammenhængende patientforløb samt videndeling på tværs af sektorer og faggrupper.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 1 mio. kr. i 2011 til at opdatere Sundhedsstyrelsens kliniske retningslinjer for den palliative indsats, som dækker hele det palliative område inklusiv kræft. Opdateringen skal koordineres med udarbejdelsen af forløbsprogrammet for kræftpatienters rehabilitering og palliation.*

### **Det basale niveau**

I kommunerne kan man med fordel organisere sig med en nøglefunktion, der har særligt ansvar for kommunens palliative patienter. En sådan organisering ses allerede i en række kommuner. Funktionen sikrer lokal formidling af viden og er bindeled til det specialiserede niveau med henblik på at styrke samarbejdet på tværs af sektorerne. Som beskrevet ovenfor sikres det nu, at den kommunale funktion døgnet rundt får adgang til rådgivning fra det specialiserede niveau. Det vil blandt andet kunne afhjælpe indlæggelse af mange terminale patienter, som har et ønske om at blive i eget hjem. Flere steder i landet har de palliative teams eller hospicerne korte uddannelsesforløb, hvor de uddanner kommunale nøglepersoner i palliation.

I Vejle har man udviklet medicinkassen ”Tryghedskassen”, som indeholder den nødvendige medicin mv. til en patients sidste levedøgn. Formålet er, at sikre et godt forløb for patienter, der ønsker at dø hjemme. Det palliative team ordinerer tryghedskassen, som patienten har stående i hjemmet. Den praktiserende læge, en kommunal nøgleperson eller vagtlægen kan ved behov give den ordinerede medicin fra tryghedskassen.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der skal udarbejdes et katalog over bedste praksis for den basale palliative indsats i primærsektoren – berunder i almen praksis.*

### **Viden og forskning på det palliative område**

Det palliative område er et udviklingsfelt, og der er mange gode initiativer i gang i forhold til at koordinere og specialisere den palliative indsats, men der mangler et samlet overblik over initiativer på de forskellige niveauer. Palliativt Videncenter har til formål at sikre udvikling, høj faglig kvalitet og spredning af viden i den palliative indsats i Danmark. Centret har i 2009 lavet en kortlægning af den palliative indsats på det specialiserede niveau og arbejder nu på at kortlægge indsatsen på det kommunale niveau. I 2011 vil centret kortlægge den basale palliative indsats på sygehusene.

En videreførelse af Palliativt Videncenter kan medvirke til at sikre den fremtidige udvikling og spredning af viden om palliation i Danmark. Derved kan den positive udvikling af området understøttes og styrkes med det formål at sikre en palliativ indsats af høj kvalitet.

Med henblik på at opnå en større sammenhæng mellem rehabiliteringsindsatsen og den palliative indsats skal aktiviteterne på RehabiliteringsCenter Dallund og Palliativt Videncenter sammentænkes fra 2012 i et nyt Videncenter for Rehabilitering og Palliation. Det nye center samles i regi af det tværfaglige forskningsmiljø på Institut for

Sundhedstjenesteforskning på Syddansk Universitet, der bl.a. består af det Nationale forskningscenter for kræftrehabilitering (NFK) og Forskningsenheden for Almen Praksis.

Forankringen på Syddansk Universitet er begrundet i, at universitetet har en styrkeposition inden for rehabiliteringsfeltet, og at Kræftens Bekæmpelse i forvejen har et forskningssamarbejde med universitetet.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte 4 mio. kr. årligt fra 2012 til Palliativt Videnscenter, samt tage stilling til finansieringen af videreførelse af aktiviteterne på RehabiliteringsCenter Dallund i forbindelse med finanslovforhandlingerne for 2012.*

## **PÅRØRENDE**

Vi har i dag initiativer, der sikrer patienters inddragelse i eget forløb. Det er blandt andet kontaktpersonordningen og pakkeforløb for kræft. Men aktiv patientinddragelse involverer også fokus på pårørende, som skal inddrages i overensstemmelse med patientens ønsker. Undersøgelser viser, at pårørende til alvorligt syge kræftpatienter kan have en øget risiko for at udvikle psykiske lidelser. De pårørendes behov såvel som ressourcer er en del af patientens samlede forløb. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om, at sætte fokus på inddragelse af pårørende i Kræftplan III

### **Børn er en særligt udsat gruppe**

En særligt udsat - men ofte tavs - gruppe af pårørende er børn. Børn der oplever at far eller mor er alvorlig syg er i en meget utryk livssituation. Hvert år oplever i omegnen af 40.000 danske børn og unge mellem 0 og 18 år, at deres far eller mor bliver indlagt med kritisk sygdom. Det er ikke kun kræft, der er årsagen, men det er det desværre ofte. Årligt mister godt 1.300 børn en forælder på grund af kræft.

Vi skal sikre, at børn inddrages i deres forældres sygdomsforløb. Børn som pårørende skal støttes og involveres i det omfang, det er hensigtsmæssigt for det enkelte barn i forhold til barnets følelsesmæssige udvikling og ressourcer. Vi skal desuden sikre, at vi kan tilbyde de nødvendige støttefunktioner, både i forhold til den syge forælders behov for vejledning og information i forbindelse med sin rolle som forælder og i forhold til, at børn som pårørende kan have behov for at tale med andre børn i samme situation eller ”professionelle andre”, der kan aflaste barnet.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 5 mio. kr. i 2011 til at sikre, at børn som pårørende til alvorligt syge forældre involveres og støttes i det omfang, det er hensigtsmæssigt ud fra barnets behov. Arbejdet kan gennemføres i samarbejde med fx Kræftens Bekæmpelses ”OmSorg”, der er en enbed, som vejleder voksne i at støtte børn i sorg. Også Trygfonden og andre lignende organisationer kan inddrages i udviklingsarbejdet.*

*Forligspartierne er endvidere enige om, at der i 2011 udarbejdes nationale retningslinjer for sundhedspersonalets møde med pårørende til alvorligt syge patienter. Retningslinjerne skal lægge særligt vægt på børn som pårørende, og arbejdet skal inddrage de norske og eventuelt andre internationale erfaringer på området.*

*Forligspartierne er desuden enige om, at der afsættes 1 mio. kr. i 2012 til at udarbejde materiale, der formidler retningslinjerne for inddragelse af pårørende til de relevante sygebusafdelinger.*

## **FOREBYGGELSE**

Forebyggelsesområdet er styrket betydeligt de seneste år. Kræft er netop en af de 8 folkesygdomme der tilbage i 2002 blev sat særligt fokus på i sundhedsprogrammet "Sund hele livet". Mange kræftsygdomme er relateret til den enkelte borgeres livsstil, og det vurderes, at op mod en tredjedel af alle tilfælde af kræft kan forebygges. Da en forebyggelsesindsats ligger før udvikling af livsstilsrelaterede sygdomme, vil forebyggelse af kræft også forebygge en lang række andre livsstilsrelaterede sygdomme, ligesom kræftpatienter vil få gavn af den forebyggelsesindsats, der er iværksat generelt for at dæmme op for livsstilsrelaterede sygdomme i befolkningen.

I august 2007 trådte Lov om røgfri miljøer i kraft. De årlige rygevaneundersøgelser fra Sundhedsstyrelsen viser, at antallet af danske dagligrygere er faldet fra ca. 24 pct. i 2007 til ca. 21 pct. i 2010. Faldet i antal dagligrygere forventes på sigt at slå positivt igennem i statistikkerne for flere kræftsygdomme. For eksempel er lungekræft helt overvejende forårsaget af rygning, men rygning har også indvirkning på udvikling af blandt andet kræft i strube, svælg, mund, spiserør, bugspytkirtel, blære og livmoderhals.

I oktober 2009 blev der lanceret en handlingsplan for forebyggelse, som indeholder 30 forebyggelsesinitiativer. Handlingsplanen er blandt andet fulgt op af Forårspakke 2.0, hvor forligspartierne bag har sikret højere afgifter på nogle af de forbrugsgoder, hvor man ved at et overforbrug kan føre til livsstilssygdomme. Det drejer sig om tobak, is, chokolade og andre sukkerholdige varer. Endvidere er der foråret 2010 indgået en bred politisk aftale om at indføre en forhøjelse af aldersgrænsen for køb af drikkevarer med høj alkoholprocent fra 16 til 18 år.

### **Styrkelse af den generelle forebyggelse**

Selvom forebyggelsesindsatsen på kræftområdet også tilgodeses af den generelle forebyggelsespolitik og de ovennævnte tiltag, er forligspartierne enige om, at sætte ind på særlige områder med Kræftplan III. Livsstil grundlægges allerede i den tidlige barndom, hvorfor initiativerne på forebyggelsesområdet primært skal være fokuseret på børn og unge samt andre udsatte grupper, hvor potentialet for at styrke sundheden er stort.



*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der afsættes 3 mio. kr. i 2011, til at der gennemføres en informationskampagne målrettet børn og unge samt særligt udsatte grupper. Kampagnen skal fokusere på det positive ved at føre en sund livsstil, herunder fordelene ved at dyrke regelmæssig motion, spise varieret og sundt, begrænse indtaget af alkohol samt prioritere at få dækket søvnbehov.*

### **Det kommunale niveau**

Forligspartierne er enige om, at komme med en række *opfordringer* til kommunerne om at øge fokus på fysisk aktivitet og motion. Det kan ske gennem følgende initiativer:

- At skolerne indtænker fysisk aktivitet - også uden for idrætstimerne. Der er allerede flere skoler, der har høstet gode erfaringer på dette område, hvorfor det er oplagt at lære af hinanden.
- At aktiv transport til og fra skole fremmes i et samarbejde mellem forældre og skoler - som foreslået af Forebyggelseskommissionen.
- At kommunerne fremmer hensynet til aktiv transport, attraktive og let tilgængelige gang- og cykelstier og ved at gøre adgangen til grønne områder, inspirerende legepladser og idrætsfaciliteter lettere - som foreslået i regeringens Sundhedspakke 2009.

Samtidigt vil forligspartierne gerne støtte op om de positive tendenser, der allerede er i gang i kommunerne omkring forbud mod rygning på alle offentlige matrikler samt steder, hvor det offentlige finansierer aktiviteter, der involverer børn og unge.

Samme tendenser ses omkring adgangen til solarier i offentlige bygninger. Sammenhængen mellem eksponering for solariets intense UV-stråling og udviklingen af hud- og modermærkekræft er velkendt og veldokumenteret. Samtidigt ved vi, at børn og unge er mere udsatte for at få kræft fra UV-stråling, fordi deres krop er under udvikling. Derfor opfordrer forligspartierne kommunerne til helt at fjerne muligheden for at benytte solarier i offentlige svømmehaller, idrætsanlæg og øvrige offentlige bygninger.

Indenrigs- og sundhedsministeren vil i første halvdel af 2011 sende et brev til samtlige kommuner, hvor de initiativer, der knytter sig til øget fysisk aktivitet i den kommunale planlægning, ophør af rygning på offentlige matrikler samt ophør af adgang til brug af solarier, konstruktivt adresseres som en opfordring til kommunerne.

Det skal samtidig fremhæves, at den enkelte kommunalbestyrelse med fordel kan formulere klare målsætninger for forebyggelsesindsatsen i kommunen. Det kan fx ske med udgangspunkt i kommunens sundhedsprofil. De nye kommunale kvalitets-

kontrakter vil være et oplagt sted for kommunalbestyrelsen at formulere sådanne mål.

### **Styrket tobaksforebyggelse**

Den nationale rygestopkampagne ”Hver eneste cigaret skader dig”, der kørte fra oktober 2009 til januar 2010, har haft stor effekt. Formålet med kampagnen var at bidrage til at begrænse andelen af dagligrygere i befolkningen og nedbringe sygelighed og dødelighed som følge af rygning. I kampagnen blev rygerne opfordret til at søge hjælp til rygestop blandt andet på rådgivningstelefonen STOP-Linien. En evaluering viser, at kampagnen har fået 40 pct. af alle rygere til at overveje at holde op med at ryge, 10 pct. af rygerne til at gøre et forsøg på at stoppe og knap 3 pct. til at holde helt op med at ryge.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte 6 mio. kr. i 2011 til at gennemføre den succesfulde nationale rygestopkampagne: ”Hver eneste cigaret skader dig”. Kampagnen kan eventuelt tilpasses yderligere med det formål at nå særligt udsatte grupper. Kampagnens indhold skal være fagligt dokumenteret.*

*Samtidig er forligspartierne enige om at afsætte 2,5 mio. kr. årligt fra 2011 til finansiering af driften af STOP-Linien. Med disse midler forventes det endvidere, at STOP-linien kan udvikle sine aktiviteter til for eksempel i højere grad at iværksætte opsøgende indsatser.*

## **SAMMENHÆNGENDE FORLØB OG FORTSAT FOKUS PÅ BEHANDLINGSINDSATSEN**

### **Styrket forløbskoordinatorfunktion**

Regeringen og Dansk Folkeparti har sikret, at der i 2008 blev indført pakkeforløb på kræftområdet og i 2009 pakkeforløb på hjerteområdet. Formålet med pakkeforløbene er – ud over at sikre patienterne forløb uden unødigt ventetid og klar information undervejs – at patienterne skal tilbydes velkoordinerede forløb. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at koordineringen af forløbene for kræft- og hjertepatienter skal styrkes yderligere, så patienter, hvis forløb finder sted på flere afdelinger eller sygehuse, ikke oplever at blive tabt i forløbet. En forløbskoordinatorfunktion på sygehusniveau kan understøtte og styrke denne koordination.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at gøre det obligatorisk for regionerne at have organisatoriske forløbskoordinatorfunktioner på sygehusniveau, som sikrer løbende koordinering af forløb for kræft- og hjertepatienter både internt på afdelingerne og mellem sygehuse. I forbindelse med revision af pakkeforløbene, jf. nedenfor, medtages denne aftale i det generelle ramme-papir for pakkeforløb på kræft- og hjerteområdet: ”Akut handling og klar besked - generelle rammer for indførelse af pakkeforløb”.*

### **Kræftbehandling i udlandet**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne ønsker at styrke patientinformation om muligheder for henvisning til behandling i udlandet. Den danske

sundhedslovgivning giver en række muligheder for at patienter kan henvises til behandling i udlandet, herunder til højt specialiseret, forskningsmæssig og eksperimentel behandling. Der er tale om velfungerende ordninger, som der med fordel kan sikres øget information om hos patienterne.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at afsætte 1 mio. kr. i 2011 til udarbejdelse og formidling af patientinformation om mulighederne for henvisning til behandling i udlandet.*

### **Revision af pakkeforløb for kræft**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne finder det samtidig vigtigt, at der fortsat sikres hurtige og sammenhængende patientforløb med høj kvalitet i udredning og behandling for alle kræftpatienter, herunder også patienter med komorbiditet, tilbagefald og for ældre patienter.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der i 2011 i regi af Sundhedsstyrelsen foretages en revision af pakkeforløbene for kræft. I revisionen skal rehabilitering, understøttende behandling og kontrol inkluderes i pakkeforløbene i det omfang det er hensigtsmæssigt. Ligeledes skal snitflader til andre dele af patientforløbet tænkes ind - det vil sige forløbsprogrammet for kræftpatienters rehabilitering og palliation, som skal indeholde anvisninger i forhold til blandt andet rehabilitering, senfølger og palliation.*

### **Styrket monitorering og kvalitetsudvikling**

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne lægger vægt på, at der sker en systematisk opfølgning på indsatsen på kræftområdet. Bl.a. er det vigtigt med løbende opfølgning på forløbstider på kræftområdet, herunder i forlængelse af initiativet om indførelse af en diagnostisk pakke.

De i alt 18 Danske Multidisciplinær Cancer Grupper (DMCG) har udgjort en central drivkraft i udarbejdelse og implementering af pakkeforløb på kræftområdet. DMCG'erne er samtidigt ansvarlige for en række kræftspecifikke kvalitetsdatabaser. Disse databaser udgør centrale instrumenter i forskning og kvalitetsudvikling på kræftområdet. De kliniske kvalitetsdatabaser skal i højere grad indgå i den fortsatte udvikling af den nationale monitorering på kræftområdet.

*Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der fra 2011 og frem afsættes 2 mio. kr. årligt til at styrke monitorering og kvalitetsudvikling på kræftområdet i regi af DMCG'erne, herunder til anvendelse af de kliniske kvalitetsdatabaser i den nationale monitorering på kræftområdet.*

## Bilag 2. Måltrettet indsats mod ghettoer

I Danmark er der gennem generationer opbygget et trygt, rigt og frit samfund. Det afgørende bindemiddel har været og er stadig de fælles værdier. Men der er i dag boligområder, som har udviklet sig til parallelsamfund – hvor de danske værdier ikke længere er bærende, og hvor de regler, som gælder i resten af samfundet, ikke har samme effekt.

Der er i dag 29 boligområder, som har så store udfordringer, at de falder ind under betegnelsen ghettoer. Det er områder, hvor en stor del af beboerne er uden arbejde. Hvor relativt mange beboere er kriminelle. Og hvor der bor mange danskere med indvandrerbaggrund.

Med aftalen på boligområdet om blandt andet en styrket indsats i ghettoområderne er regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre endvidere enige om en række indsatser, der skal åbne ghettoerne – både fysisk og socialt – så de kommer tilbage til samfundet. I aftalen indgår samtidig en række initiativer, der skal sikre en mere balanceret beboersammensætning i ghettoområder og udsatte boligområder generelt.

Derudover indgår der en række initiativer i indsatsen mod ghettoisering i aftale om udlændingeområdet, aftale om en styrket indsats mod socialt bedrageri og aftale om udmøntning af satspuljen for 2011.

Regeringen og Dansk Folkeparti har endvidere aftalt yderligere indsatser for at bringe ghettoerne tilbage til samfundet, som beskrives i det følgende. Initiativerne retter sig både mod de 29 ghettoområder og mod udsatte boligområder generelt. Det breder sigte skal modvirke, at andre boligområder udvikler sig til ghettoer.

Regeringen vil i november komme med et udspil om en bedre folkeskole. I den forbindelse præsenteres en række indsatser, der er målrettet de mange børn og unge, der udgør en stor andel af beboerne i ghettoerne.

### **Strategiske samarbejder med kommuner, der har ghettoer**

Der er behov for markante forandringer i ghettoerne. Hvis disse forandringer skal lykkes, er det nødvendigt, at staten, kommunerne og boligorganisationerne løfter deres ansvar. Det kræver en effektiv lokal indsats og en tæt dialog med kommunerne.

Regeringen vil derfor indgå i en tæt dialog med de 17 kommuner med ghettoområder. Kommunerne skal opstille relevante målsætninger for ghettoområderne og forpligtes på at fremme anvendelsen af både eksisterende og nye redskaber. Det er en forudsætning for at indgå i samarbejdet, at kommunerne forpligter sig på at indgå i

en dialog om den generelle opfølgning på forskellige tiltag som fx obligatorisk dagtilbud til tosprogede børn og indsatsen over for ungdomskriminalitet.

For at understøtte kommunernes målsætninger afsættes en pulje på i alt 80 mio. kr. i perioden 2011-2014. Af de afsatte midler kan der ydes støtte til fx forældreprogrammer, fritids- og kulturtilbud og erhvervsfremme i ghettoområderne.

Der er med satspuljeaftalen for 2011 endvidere afsat i alt 40 mio. kr. i perioden 2011-2014 i tilknytning til de strategiske samarbejder til aktiviteter i de 29 ghettoområder, herunder 20 mio. kr. til flyttetilskud og til en ny start et nyt sted og 20 mio. kr. til fremskudte jobcenterafdelinger i ghettoerne.

### **Obligatorisk dagtilbud til tosprogede børn uden for dagtilbud**

Gode danskundskaber er helt afgørende for, at et barn kan klare sig godt i skolen og det videre uddannelsesforløb. Der er behov for, at børn, som har problemer med at lære det danske sprog, kommer i dagtilbud, så de får mulighed for at lære dansk, og så man undgår, at børn vokser op isoleret fra det danske samfund.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at forældre med tosprogede børn uden for dagtilbud får pligt til at lade deres barn i alderen omkring 3 år optage i et 30-timers dagtilbud, når en sprogvurdering viser, at barnet har behov for sprogstimulering, og mindst den ene af barnets forældre er uden for arbejdsmarkedet.

Kommunerne forpligtes til at standse børnefamilieydelsen efter reglerne herom, hvis forældrene ikke samarbejder om opfølgningen på sprogvurderingen.

Der afsættes i alt 11,0 mio. kr. i 2011, 30,0 mio. kr. i 2012 og 45,0 mio. kr. årligt fra 2013 og frem til forslaget. Midlerne til bedre kvalitet i dagtilbud, som regeringen og Dansk Folkeparti afsatte med finansloven for 2007, medgår til finansiering af forslaget.

### **Styrket forældreansvar – flere forældreplæg**

Regeringen og Dansk Folkeparti indførte i 2006 de såkaldte forældreplæg, der skal sikre, at forældre lever op til deres forældreansvar. Reglerne blev skærpet i 2009. Her blev partierne enige om, at kommunerne får pligt til at træffe afgørelse om et forældreplæg, når der er grundlag for det. Hvis plægget ikke efterleves, skal kommunen standse udbetalingen af børnefamilieydelsen.

I 2009 indførte regeringen og Dansk Folkeparti endvidere et ungeplæg til børn og unge mellem 12 og 17 år, der udviser en uacceptabel adfærd. Ungeplægget kan bestå i aktiviteter, der bidrager positivt i lokalsamfundet, fx plæg om ”viceværtshjælp” eller oprydning efter hærværk. Ungeplægget ledsages som udgangspunkt af et forældreplæg, så forældrene får pligt til at sikre, at den unge efterlever plægget.

Der prioriteres 4 mio. kr. i 2011 af de afsatte midler til bedre kvalitet i dagtilbud til oprettelse af en task-force, der skal vejlede kommunerne om de muligheder, unge- og forældreopålægget giver.

Indsatsen skal bl.a. sikre, at kommunerne anvender unge- og forældreopålæg, så både mindre børn under 12 år og børn og unge over 12 år kommer i dagtilbud eller skole og ikke færdes ude sent om aftenen eller om natten. Der vil som led i initiativet blive fulgt op på kommunernes brug af forældre- og ungeopålæg. Såfremt forældre- og ungeopålæg ikke i stigende omfang indgår i kommunernes håndtering af utilpassede børn og unge, vil partierne drøfte muligheden for yderligere initiativer.

Kommunerne har i de senere år fået bedre mulighed for at sætte ind, hvis forældrene ikke magter at varetage deres forældreansvar. Der er blandt andet givet øget mulighed for tvangs bortadoption af børn, og med Barnets Reform har kommunerne fået mulighed for at iværksætte en socialfaglig undersøgelse (§ 50) uden samtykke, så forældrene ikke kan blokere for, at børnene får den nødvendige hjælp.

Der har i en årrække været stor succes med lektiehjælpsordninger og rollemodeller for nydanske unge i hele landet. Det skal blandt andet ses i lyset af, at der fortsat er for mange, især drenge, der forlader folkeskolen med uacceptable resultater, eller ikke får en uddannelse. Indsatsen er blandt andet prioriteret med en række satspuljeprojekter, eksempelvis projektet Brug for Alle Unge på integrationsområdet, som også er prioriteret med satspuljeaftalen for 2011.

### **Reduktion af boligstøtten som sanktion ved manglende forældreansvar og manglende opfyldelse af rådighedsforpligtelsen**

Der er brug for en klar konsekvens, hvis ydelsesmodtagere ikke gør en reel indsats for at komme væk fra passiv forsørgelse. Det kan være unge ydelsesmodtager, der ikke følger eller samarbejder om en uddannelsesplan. Det kan være forældre, der ikke lever op til deres forældreansvar. Eller kontanthjælpsmodtagere, der ikke opfylder rådighedsforpligtelsen.

Der eksisterer allerede i dag en række incitamentsfremmende regler, som indebærer, at en del af ydelsesudbetalingen er afhængig af, om modtageren gør en reel indsats for at komme væk fra passiv forsørgelse over i uddannelse og job.

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at fremme sådanne incitamentsfremmende regler yderligere. Der er på den baggrund enighed om at ændre reglerne om boligstøtte således, at kommunale afgørelser om bortfald af børne- og ungeydelsen også fremover kan medføre, at den del af boligstøtten, som vedrører det pågældende barn, bortfalder. Tilsvarende fjernes den nuværende kompensation via boligstøttereglerne, hvis kontanthjælpen nedsættes i forbindelse med manglende opfyldelse af rådighedsforpligtelsen.

Forligspartierne vil fremadrettet overveje, hvorvidt sådanne incitamentsfremmende regler kan indgå i en egentlig integrationskontrakt mellem kommunen og for den enkelte familie.

### **Stramning af 450-timers reglen for ægtefæller på kontanthjælp**

Næsten 20 pct. af beboerne i landets ghettoer får start- eller kontanthjælp. En væsentlig del af disse kontanthjælpsmodtagere i ghettoområderne er ægtepar, hvor begge modtager kontanthjælp. I resten af landet er det under 5 pct. af borgerne, som er på start- eller kontanthjælp.

I dag udmåles arbejdskravet til ægtefæller på kontanthjælp over en 2-årig periode. Dermed er effekten af 300-timers-reglen (pr. 1. juli 450-timers-reglen) begrænset for gifte kontanthjælpsmodtagere, der kun har været kort tid i systemet eller netop har genoptjent retten til, at begge kan modtage kontanthjælp.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at ændre den to-årige 450-timers regel til en ét-årig 225-timers-regel, så kontanthjælpen falder bort for denne ene ægtefælle, hvis hver ægtefælle ikke har haft 225 timers arbejde inden for det seneste år.

### **Stop for anvisning til ghettoområder og udsatte boligområder af personer fra ikke-EØS-lande**

Ghettoområder og udsatte boligområder er typisk karakteriseret ved en høj koncentration af indvandrere og efterkommere. Det gør det sværere for udlændinge at blive integreret i det danske samfund, hvis de bosætter sig i disse områder. Kommunernes boligsociale anvisning kan forstærke koncentrationen, og der er derfor behov for en præcis styring af anvisningen til disse områder.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at almenboligloven ændres, således at kommunerne kun kan anvise personer uden for det europæiske økonomiske samarbejde (EØS) til en bolig i et ghettoområde eller et område, som er optaget på Socialministeriets liste over kombineret udlejning, hvis kommunen ikke har andre boliger til rådighed. Udenlandske studerende vil fortsat kunne få anvist bolig i de udsatte boligområder. EØS-landene omfatter EU-landene, Island, Liechtenstein og Norge.

### **Udvidet adgang til tv-overvågning**

Tv-overvågning kan være med til at skabe en øget følelse af tryghed og sikkerhed for borgere i områder, der er præget af utryghedsskabende kriminalitet som fx vold og hærværk. Samtidig kan tv-overvågning have en præventiv effekt på visse typer af kriminalitet.

Pr. 1. juli 2010 fik blandt andet boligorganisationer derfor mulighed for at opsætte tv-overvågning i områder, der er præget af utryghedsskabende kriminalitet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om også at give kommunerne adgang til at foretage tv-overvågning af offentlige arealer, der ligger i nær tilknytning til områder,

hvor en almen boligorganisation foretager tv-overvågning. Kommunerne skal inden iværksættelsen af tv-overvågningen drøfte denne nærmere med politiet.

Der afsættes en pulje på 10 mio. kr. i 2011 til udbredelse af videoovervågning i kommuner med udsatte boligområder, herunder kommuner, som der indgås strategiske samarbejder med. Udmøntningen af midler fra puljen forudsætter 50 pct. kommunal medfinansiering.

### **Styrket udslusningsindsats gennem KSP-samarbejdet**

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke samarbejdet om udslusning mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet. Samarbejdet skal bl.a. sikre, at de involverede myndigheder hurtigt og smidigt kan udveksle alle fornødne oplysninger i forbindelse med udslusning fra fængsel.

Der er enighed om, at der også fremadrettet skal være fokus på et stærkt lokalt kriminalpræventivt arbejde i de udsatte boligområder, som blandt andet varetages gennem SSP-samarbejdet, kreds- og lokalråd. Politiet er i dag i regelmæssig kontakt med lokalområdetets børn og unge i skoler, fritidsklubber og ungdomsklubber. Politiet indgår herudover i tæt kontakt med lokalsamfundet og deltager i relevante aktiviteter arrangeret af bolig- og beboerforeninger, frivillige foreninger eller i de øvrige fællesskaber i områderne. Herigennem møder børn og unge så tidligt som muligt i livet et politi, der både kan lytte og samtidig handle konsekvent, når situationen kalder på det.